

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO

Izveštaj
o poslovanju Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća GRAS u
2013. godini

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.grad.

Sarajevo, juni/juli 2014. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zavodzpr-sa.ba

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl. ing. građ.

Koordinacija i obrada:

SEKTOR ZA PLANIRANJE DRUŠTVENO-EKONOMSKOG RAZVOJA

e-mail: ecc_sektor@zavodzpr-sa.ba

Pomoćnik direktora za planiranje društveno ekonomskog razvoja:

mr.sc. Maida Fetahagić

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:

Ljiljana Misirača, dipl.ecc.

Šef službe za istraživanje i razvoj:

Gordana Memišević, dipl.ecc.

Priprema i obrada:

Ermina Čatić, dipl. ecc.

Edin Trgo, IT

Nihada Samajić, ekon. teh.

SADRŽAJ

Uvod	3
1. Finansijski rezultati poslovanja.....	4
1.1. Ukupni prihodi.....	7
1.2. Ukupni rashodi.....	9
1.3. Gubitak.....	13
2. Sredstva budžeta.....	16
3. Investicije.....	17
4. Elementi bilansa stanja.....	18
5. Zaposlenost i plaće.....	24
6. Izvedeni pokazatelji.....	28
7. Uporedni i izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP-a i JKP-a i KS.....	31
Rezime.....	33
Aneks.....	35

Uvod

Prema Programu rada Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo za 2014. godinu urađen je Izvještaj o poslovanju KJKP GRAS, d.o.o.n (u daljem tekstu Preduzeće) u 2013. godini.

Cilj Izvještaja je da se osnivač upozna, kontinuirano prati poslovanje Preduzeća i preduzima određene mjere.

Materijal je struktuiran tako da pored uvoda i rezimea sadrži: finansijske rezultate poslovanja, cijene prevoznih usluga, sredstva budžeta, investicije, elemente bilansa stanja, zaposlenost i plaće i izvedene pokazatelje.

Materijal sadrži i Aneks o pokazateljima poslovanja i izvedenim pokazateljima za KJKP GRAS i za sva javna komunalna preduzeća Kantona Sarajevo.

U Izvještaju je posebno akcentiran ostvareni finansijski rezultat-gubitak (problemi, uzroci i struktura).

U cilju potpunijeg sagledavanja poslovanja KJKP GRAS pokazatelji su komparirani sa pokazateljima ostvarenim na kraju 2012. godine. Pored podataka za KJKP GRAS dati su podaci i za ostala kantonalna javna komunalna preduzeća (Vodovod i kanalizacija, Sarajevogas, Toplane, Rad, Park, Pokop, Tržnice i pijace) i javna komunalna preduzeća (Vodostan, Komunalac i Trnvo) u cilju cjelovitog sagledavanja njihovog poslovanja.

U pripremi Informacije korišteni su materijali KJKP GRAS-a:

1. Izvještaj o poslovanju preduzeća u 2013. godini
2. Bilans uspjeha preduzeća za 1.01- 31.12.2013. godine
3. Bilans stanja preduzeća na dan 31.12.2013. godine
4. Godišnji izvještaj o poslovanju preduzeća uz obrazac (Statistički aneks godišnjeg računovodstvenog izvještaja za 2013. godinu)
5. Godišnji izvještaj o investicijama za 2013. godinu (Obrazac INV – 01)
6. Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih uz godišnji obračun za 2013. godinu
7. Podatke o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih (Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih - VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK)
8. Neto plata bez naknade i neto plata sa naknadom (prekovremeni rad, noćni rad, rad subotom i nedeljom, rad za vrijeme prznika itd.) po kvalifikacijama VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK. Dati komparaciju nivoa plata sa Kolektivnim ugovorom o komunalnim djelatnostima.
9. Strukturu gubitka u apsolutnom i relativnom iznosu
10. Prijedlog mjera za unapređenje poslovanja.

1. Finansijski rezultati poslovanja

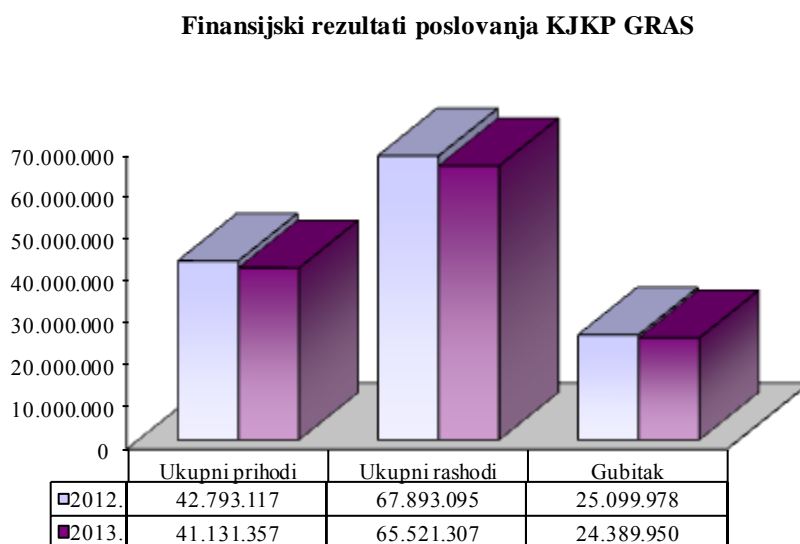
U 2013. godini nastavljen je trend poslovanja u teškim uslovima, prije svega sa stanovišta finansijske nemogućnosti izvršenja dospjelih obaveza iz ranijeg perioda, rasta troškova kamata, niže utvrđene cijene karata povlašćenih korisnika, propisom nezaštićen sistem prevoznih usluga, nedovoljnog investiranja itd.

U toku 2013. godine pređeno je 10 miliona km što je za 7,7% manje nego u 2012. godini. Vozni park broji 305 vozni jedinica što je za 8,7% (4 vozne jedinice) manje nego u 2012. godini. Prosječna starost ukupnog voznog parka je 20 godina i 4 mjeseci, što je nepovoljnije nego u 2012. godini.

U 2013. godini KJKP GRAS ostvario je **ukupane prihode** u iznosu **41.131.357 KM**, što je za 3,9% manje od ostvarenih ukupnih prihoda u 2012. godini.

Ukupni rashodi u 2013. godini iznose **65.521.307 KM** i manji su za 3,5%, od ostvarenih u prethodnoj godini.

U 2013. godini ostvaren je **gubitak** u iznosu od **24.389.950 KM** i manji je za 2,8% u odnosu na ostvareni u 2012. godini.

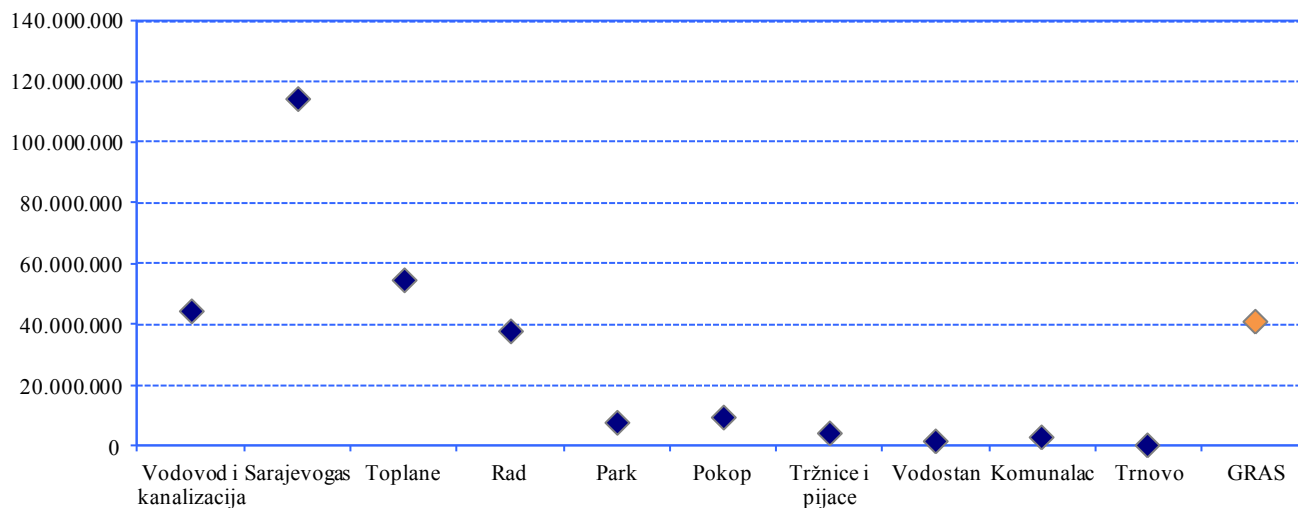
Graf 1.

Podaci o prihodu, rashodu, gubitku i dobiti za sva javna komunalna preduzeća data su narednoj tabeli.

Tabela 1. Osnovni finansijski rezultati poslovanja KJKP i JKP u KM

Red. broj	JKP	Godina	Ukupni prihodi	Indeks 2013/2012	Ukupni rashodi	Indeks 2013/2012	Dobit u poslovanju	Indeks 2013/2012	Neto dobit	Indeks 2013/2012	Gubitak	Indeks 2013/2012
1.	Vodovod i kanalizacija	2013.	44.577.136	122,3	68.253.804	102,0					23.676.668	77,7
		2012.	36.452.183		66.928.565						30.476.382	
2.	Sarajevogas	2013.	114.511.649	84,5	119.402.959	84,6					4.891.310	88,1
		2012.	135.549.749		141.104.199						5.554.450	
3.	Toplane	2013.	54.798.552	101,9	78.271.732	105,2					23.473.180	113,5
		2012.	53.758.975		74.432.670						20.673.695	
4.	Rad	2013.	37.971.387	89,5	37.918.648	89,5	52.739	113,5	47.465	113,5		
		2012.	42.437.167		42.390.696		46.471		41.824			
5.	Park	2013.	7.854.927	92,3	9.346.261	94,2					1.491.334	105,6
		2012.	8.512.664		9.925.296						1.412.632	
6.	Pokop	2013.	9.584.116	95,8	9.575.632	95,8	8.484	111,4	2.509	165,0		
		2012.	9.999.447		9.991.833		7.614		1.521			
7.	Tržnice i pijace	2013.	3.980.110	97,0	3.880.510	96,0	99.600	155,8	89.640	161,7		
		2012.	4.104.290		4.040.350		63.940		55.442			
8.	Vodostan	2013.	1.386.807	99,1	1.670.009	96,7					283.202	86,6
		2012.	1.400.005		1.726.853						326.848	
9.	Komunalac	2013.	2.514.139	105,3	2.657.326	95,9					143.187	37,3
		2012.	2.386.476		2.770.421						383.945	
10.	Trnovo	2013.	294.484		345.041						50.557	
		2012.	390.687		384.373		6.314		5.798			
Ukupno		2013.	277.473.307	94,1	331.321.922	93,7	160.823	129,3	139.614	133,5	54.009.438	91,8
		2012.	294.991.643		353.695.256		124.339		104.585		58.827.952	
11.	GRAS	2013.	41.131.357	96,1	65.521.307	96,5					24.389.950	97,2
		2012.	42.793.117		67.893.095						25.099.978	

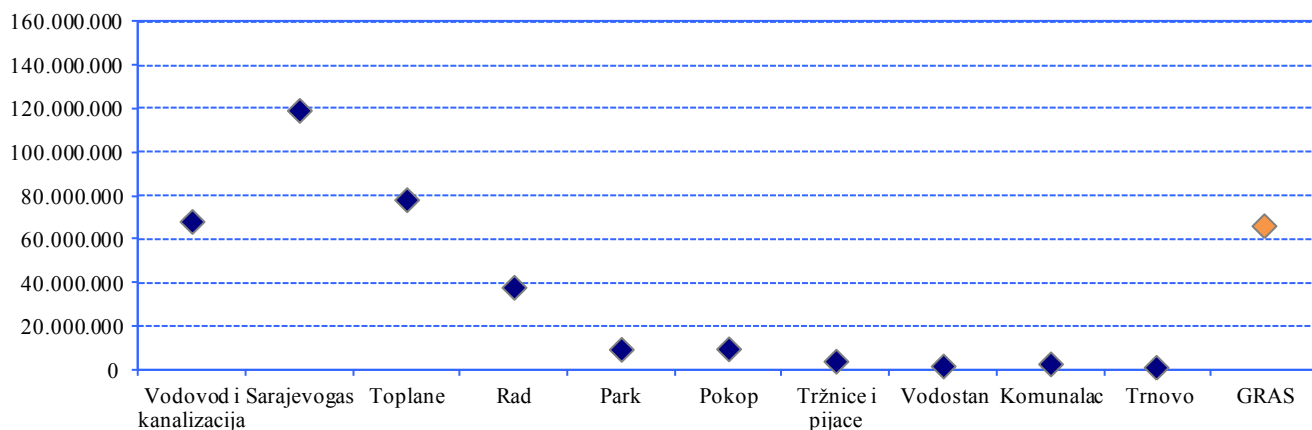
Ukupni prihodi KJKP-a i JKP-a u 2013. (u KM)

Graf 2.

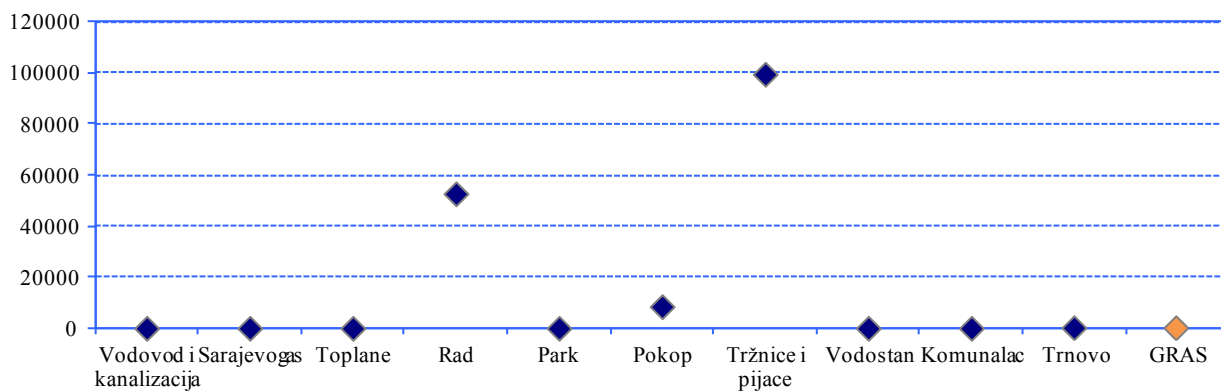
Prema visini ostvarenog ukupnog prihoda u 2013. godini KJKP GRAS ima rang 4 iza KJKP Sarajevogasa, KJKP Toplana i KJKP Vodovod i kanalizacija.

Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u 2013. (u KM)

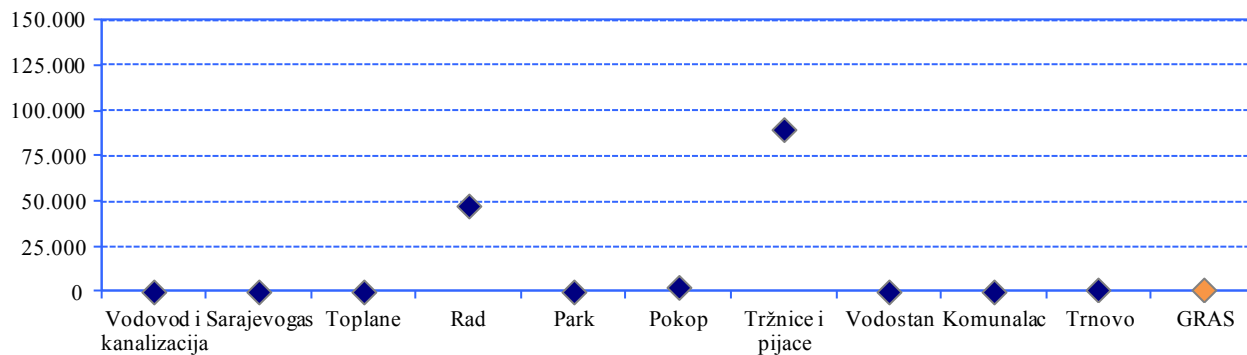
Graf 3.

Dobit u poslovanju KJKP-a i JKP-a u 2013. (u KM)

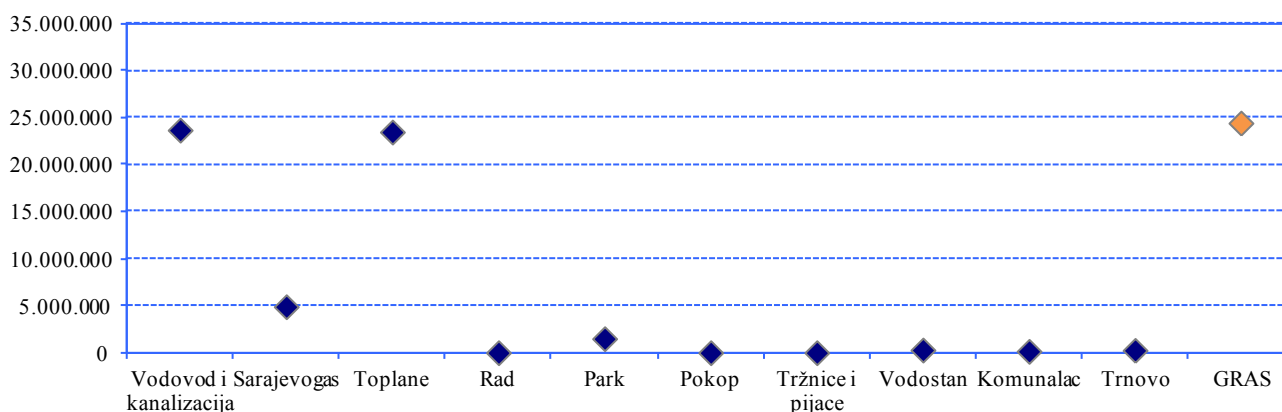
Graf 4.

Neto dobit po KJKP-a i JKP-a u 2013. (u KM)

Graf 5.

Gubitak KJKP-a i JKP u 2013. (u KM)

Graf 6.

Ukupni rashod Preduzeća ima rang 4 iza KJKP Sarajevogasa i KJKP Toplane i KJKP Vodovoda i kanalizacije a prema visini gubitka ima rang 1.

1.1. Ukupni prihodi

U 2013. godini ostvareni ukupni prihodi Preduzeća su 41.131.357 KM i manji je za 3,9% u odnosu na 2012. godinu.

Prihod od osnovne aktivnosti manji je za 9,4% u odnosu na ostvareni u 2012. godini. U strukturi formiranja ukupnog prihoda Preduzeća u 2013. godini prihodi od osnovne aktivnosti učestvuju sa 92,2 %.

U prihodima od poslovnih (osnovnih) aktivnosti uključene su subvencije iz budžeta Kantona kako je dato u Izvještaju o poslovanju Preduzeća za 2013. godinu (mart 2014.). Pored prihoda osnovne djelatnosti (prevoz putnika) ostvareni su i prihodi od usluga trećim licima od 1.220.428 KM, koji su u odnosu na 2012. godinu manji za 36,4%.

Ukupni prihodi od prevoza putnika sa subvencijama iznose 31.536.256 KM i manji su za 12,8% u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi ukupnog prihoda od prevoza putnika, prihodi od pojedinačnih karata je ostvaren od 7.240.893 KM i manji su za 15,4%, prihod od mjesečnih i višemjesečnih karata koje plaćaju putnici bez subvencije ostvaren je od 14.462.285 KM i manji su za 16,6% i prihod od subvencija iznosi 9.833.078 KM i manji je za 3,8% u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi ukupnog prihoda od prevoza putnika, učešće prihoda od pojedinačnih karata od 22,9%, prihode od mjesečnih karata sa subvencijom 73,0% (prihod od mjesečnih karata 41,9%), a prihod od višemjesečnih i godišnjih karata 3,9%, što dovoljno govori o veoma nepovoljnom odnosu posebno kada se radi o mjesečnim prevoznim kartama.

Prihodi od finansiranja manji su za 55,4% u odnosu na 2012. godinu, a ukupnom prihodu Preduzeća učestvuju sa 0,1%.

Ostali prihodi su veći 3,8 puta u odnosu na 2012. godinu, a ukupnom prihodu Preduzeća učestvuju sa 7,7%. Sarajevogas, KJKP Toplane i KJKP Vodovod i kanalizacija ostvaruju veći prihod od KJKP GRASA.

Tabela 2. Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u KM

R. Br.	JKP	Godina	Prihodi od osnovne aktivnosti	Indeks 2013/2012	Prihodi od finansiranja	Indeks 2013/2012	Ostali prihodi	Indeks 2013/2012	Ukupni prihodi	Indeks 2013/2012
1.	Vodovod i kanalizacija	2013	37.633.984	112,2	93.441	86,5	6.849.711	245,6	44.577.136	122,3
		2012	33.554.893		107.993		2.789.297		36.452.183	
2.	Sarajevogas	2013	113.566.659	84,2	552.885	211,4	392.105	93,1	114.511.649	84,5
		2012	134.866.922		261.582		421.245		135.549.749	
3.	Toplane	2013	49.655.328	102,6	1.227.019	283,4	3.916.205	79,3	54.798.552	101,9
		2012.	48.384.425		432.972		4.941.578		53.758.975	
4.	Rad	2013	36.340.960	89,6	384.541	153,6	1.245.886	77,6	37.971.387	89,5
		2012.	40.581.072		250.295		1.605.800		42.437.167	
5.	Park	2013	7.781.597	92,6	2.864	59,1	70.466	70,2	7.854.927	92,3
		2012.	8.407.461		4.849		100.355		8.512.665	
6.	Pokop	2013	4.376.303	104,0	62	36,9	5.207.751	89,9	9.584.116	95,8
		2012.	4.207.534		168		5.791.746		9.999.448	
7.	Tržnice i pijace	2013	3.980.097	98,3	12	20,7	1		3.980.110	97,0
		2012.	4.049.339		58		54.893		4.104.290	
8.	Vodostan	2013	987.991	102,1	13	7,8	398.803	92,4	1.386.807	99,1
		2012.	968.067		166		431.772		1.400.005	
9.	Komunalac	2013	2.286.954	102,6	16.596	1515,6	210.589	134,5	2.514.139	105,3
		2012.	2.228.851		1.095		156.530		2.386.476	
10.	Trnovo	2013	294.476	75,4	8	114,3			294.484	75,4
		2012.	390.680		7				390.687	
	Ukupno	2013.	256.904.349	92,5	2.277.441	215,0	18.291.517	112,3	277.473.307	94,1
		2012.	277.639.244		1.059.185		16.293.216		294.991.645	
11.	GRAS	2013.	37.916.172	90,6	55.233	44,5	3.159.952	383,2	41.131.357	96,1
		2012.	41.844.435		124.113		824.569		42.793.117	

Tabela 3. Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u %

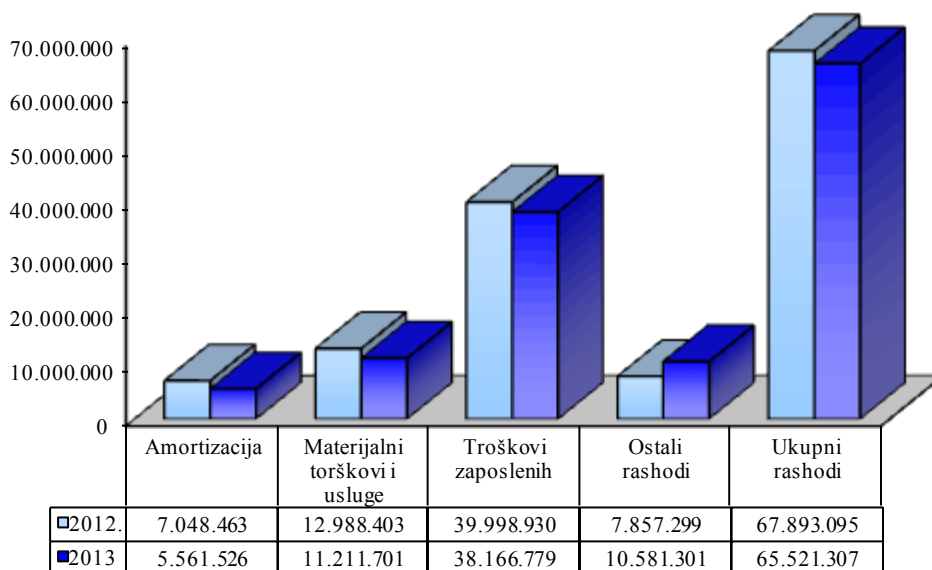
R.	JKP	Godina	Prihodi od osnovne aktivnosti	Prihodi od finansiranja	Ostali prihodi	Ukupni prihodi
1.	Vodovod i kanalizacija	2013	84,4	0,2	15,4	100,0
		2012.	92,1	0,3	7,7	100,0
2.	Sarajevogas	2013	99,2	0,5	0,3	100,0
		2012.	99,5	0,2	0,3	100,0
3.	Toplane	2013	90,6	2,2	7,1	100,0
		2012.	90,0	0,8	9,2	100,0
4.	Rad	2013	95,7	1,0	3,3	100,0
		2012.	95,6	0,6	3,8	100,0
5.	Park	2013	99,1	0,0	0,9	100,0
		2012.	98,8	0,1	1,2	100,0
6.	Pokop	2013	45,7	0,0	54,3	100,0
		2012.	42,1	0,0	57,9	100,0
7.	Tržnice i pijace	2013	100,0	0,0	0,0	100,0
		2012.	98,7	0,0	1,3	100,0
8.	Vodostan	2013	71,2	0,0	28,8	100,0
		2012.	69,1	0,0	30,8	100,0
9.	Komunalac	2013	91,0	0,7	8,4	100,0
		2012.	93,4	0,0	6,6	100,0
10.	Trnovo	2013	100,0	0,0	0,0	100,0
		2012.	100,0	0,0	0,0	100,0
	Ukupno	2013	92,6	0,8	6,6	100,0
		2012.	94,1	0,4	5,5	100,0
11.	GRAS	2013	92,2	0,1	7,7	100,0
		2012.	97,8	0,3	1,9	100,0

1.2. Ukupni rashodi

Ukupni rashodi Preduzeća u 2013. godini iznosili su 65.521.307 KM, i u odnosu na 2012. godinu manji su za 3,5%.

Struktura formiranja ukupnih rashoda (nominalno) Preduzeća data je na Grafu 7.

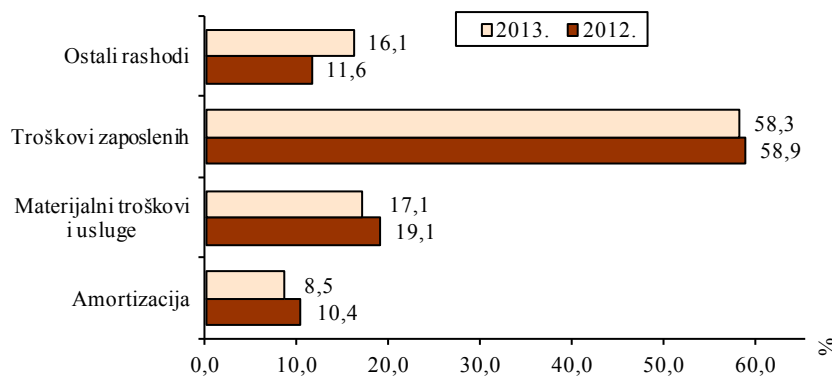
Struktura rashoda KJKP GRAS u KM

Graf 7.

U 2013. godini u strukturi formiranja ukupnih rashoda materijalni troškovi i usluge sa troškovima amortizacije učestvuju sa 25,6%, troškovi zaposlenih učestvuju sa 58,3% i svi ostali troškovi i rashodi sa 16,1%. (Graf 8.)

Struktura rashoda KJKP GRAS, u %

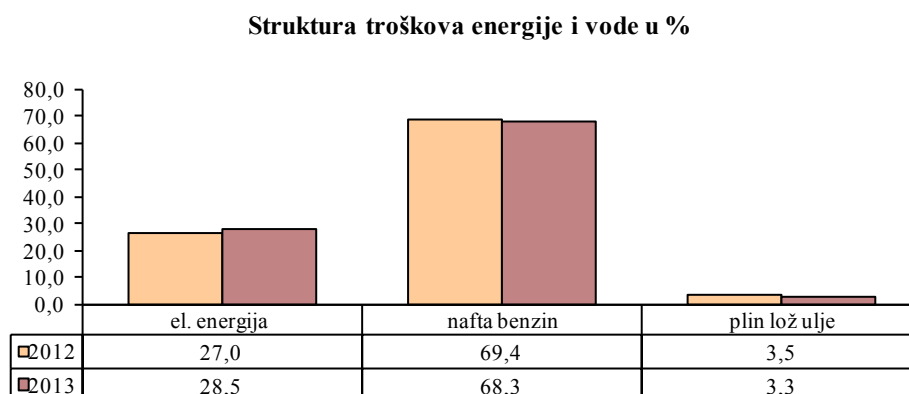

Graf 8.

Troškovi sirovina, materijala, i rezervnih dijelova iznose 1.803.088 KM, manji su za 19,8% u odnosu na 2012. godinu.

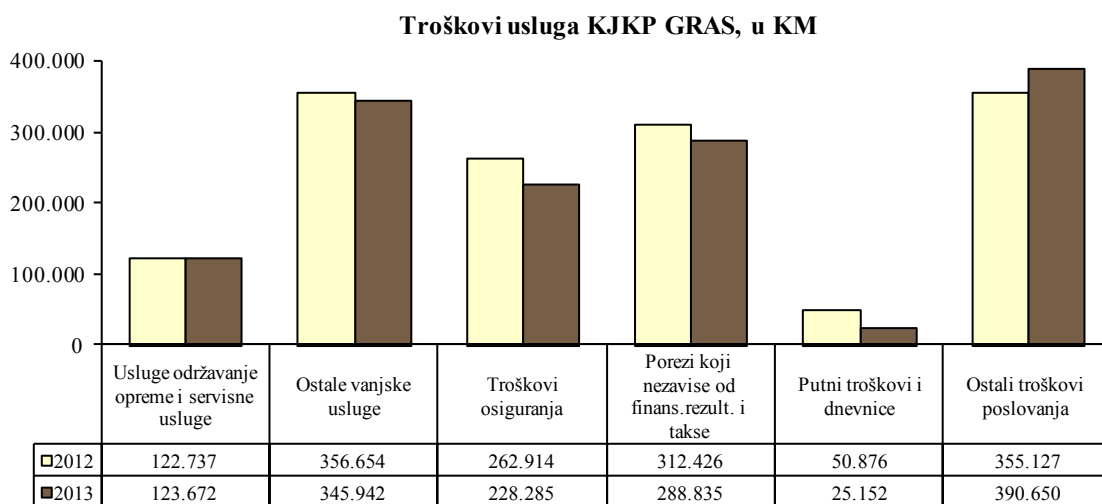
Ukupni troškovi energije i vode u 2013. godini iznose 7.718.656 KM i manji su za 14,8% u odnosu na 2012. godinu. Troškovi električne energije iznose 2.197.424 KM manji su za 10,2%, troškovi nafte i naftnih derivata iznose 5.270.196 KM manji su za 16,1%, a troškovi plina i lož ulja manji su za 21,7% u odnosu na 2012. godinu, a iznose 251.036 KM.

Učešće pojedinih troškova energije i vode dat je na Grafu 9.

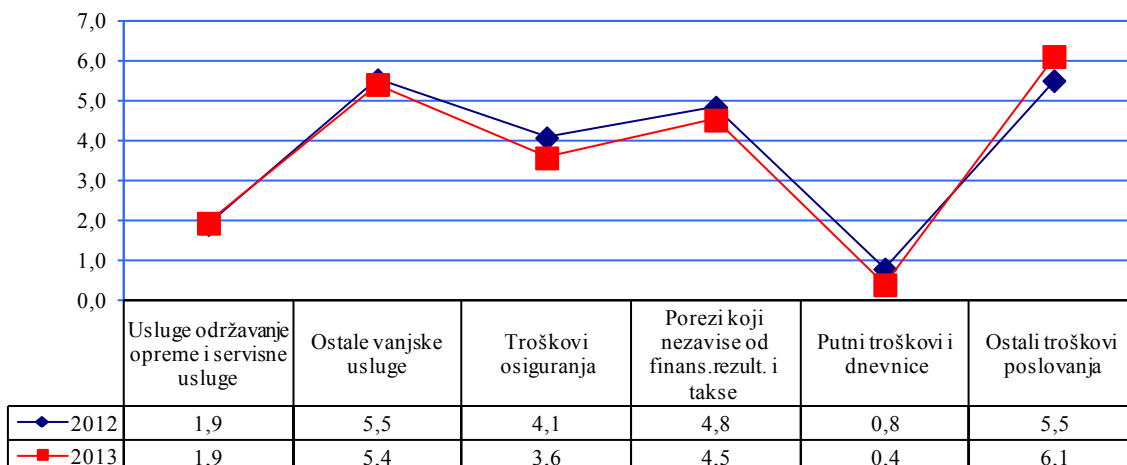
Graf 9.

Svi ostali troškovi sa proizvodnim uslugama i neproizvodnim uslugama, porezi i drugo iznose 1.398.269 KM i manji sa 3,6% u odnosu na 2012. godinu. Troškovi usluga u 2013. godini ostvareni su iznosu od 1.357.828 KM, troškovi proizvodnih usluga su 218.733 KM, a nematerijalni troškovi koji obuhvataju neproizvodne usluge i druge nematerijalne troškove su 1.158.650 KM. Troškovi ovih usluga dati su na Grafu 10.

Graf 10.

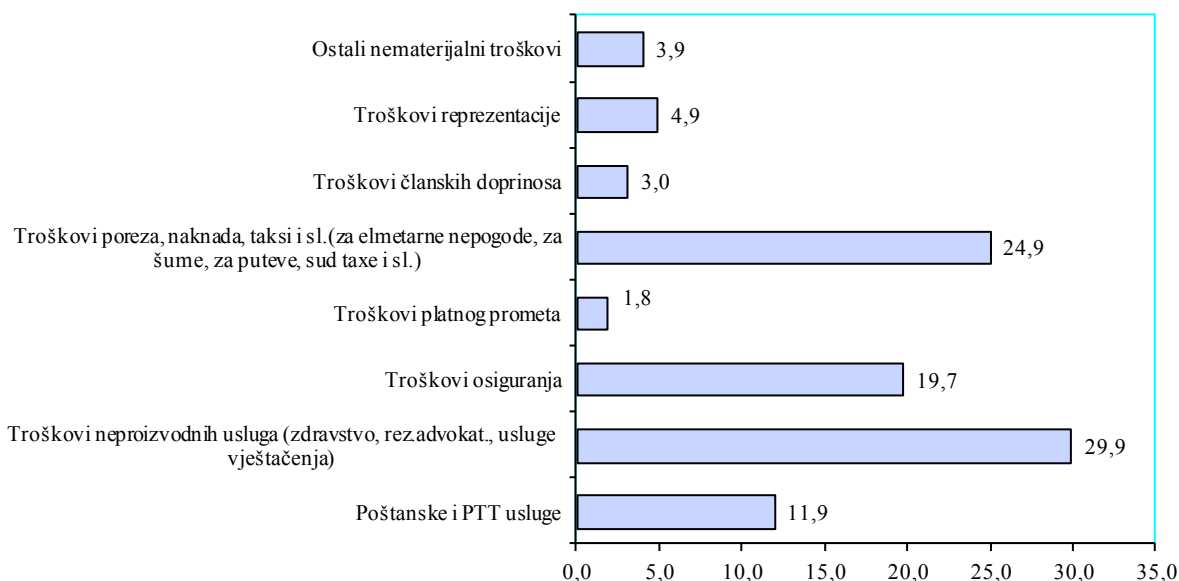
Struktura troškova usluga KJKP GRAS, u %

Graf 11.

U strukturi formiranja troškova usluga, 17,9% su neproizvodne usluge koje obuhvataju zdravstvene usluge, komunalne usluge, servis za privremeno uposlene radnike, registraciju vozila, održavanje opreme i druge troškove.

Struktura ostalih troškova poslovanja KJKP GRAS u %

Graf 12.

U 2013. godini ostvarena amortizacija iznosila je 5.561.526 KM i manja je za 21,1% odnosu na 2012. godinu. Amortizacija je obračunata po linearnoj metodi na osnovu pojedinačnog otpisa. Troškovi rezervisanja iznose 5.000.000 KM.

Ukupni troškovi zaposlenih u 2013. godini iznose 38.166.779 KM i manji su za 4,6 % u odnosu 2012. godinu. Troškovi zaposlenih obuhvataju plaće i naknade neto plaća, poreze i doprinose na plaće i naknade plaća i kategoriju ostalih troškova zaposlenih.

Detaljna struktura ukupnih rashoda Preduzeća data je u Tabeli 4.

Tabela 4. Struktura ukupnih rashoda

Struktura rashoda	Iznos u KM		Indeks 2013 2012	Učešće u %	
	2013	2012		2013	2012
1. Troškovi sir. mat. rez. dje.	1.803.088	2.247.662	80,2	2,8	3,3
2. Troškovi sitnog inventara i auto guma	312.572	227.832	137,2	0,5	0,3
3. Troškovi energije (ukupno)	7.718.656	9.052.173	85,3	11,8	13,3
el. energija	2.197.424	2.446.660	89,8	3,4	3,6
nafta-gorivo	5.270.196	6.284.935	83,9	8,0	9,3
plin-grijanje	251.036	320.578	78,3	0,4	0,5
4. Amortizacija	5.561.526	7.048.463	78,9	8,5	10,4
5. Plate i naknade plata	32.425.815	33.971.806	95,4	49,5	50,0
6. Ostali troškovi zaposlenih radnika (topl. obr., regres i dr.)	5.494.290	5.719.449	96,1	8,4	8,4
7. Izdaci za ostala materijalna prava zaposlenih	221.523	307.675	72,0	0,3	0,5
8. Usluge održavanje kapaciteta	123.672	122.737	100,8	0,2	0,2
9. Usluge održavanje opreme i servisne usluge	345.942	356.654	97,0	0,5	0,5
10. Ostale vanjske usluge	228.285	262.914	86,8	0,3	0,4
11. Porezi koji ne zavise od finans.rezult. i takse	288.835	312.426	92,4	0,4	0,5
12. Putni troškovi i dnevnice	25.152	50.876	49,4	0,0	0,1
13. Ostali troškovi poslovanja	390.650	355.127	110,0	0,6	0,5
14. Troškovi rezervisanja	5.000.000	5.000.000	100,0	7,6	7,4
15. Nabavna vrijednost prodane robe	20.885	33.984	61,5	0,0	0,1
16. Rashodi finansiranja	4.449.140	2.481.175	179,3	6,8	3,7
17. Ostali rashodi	1.111.276	342.142	324,8	1,7	0,5
Ukupni rashodi	65.521.307	67.893.095	96,5	100,0	100,0

Tabela 5. Ukupni rashodi KJKP i JKP-nominalna struktura u KM

R. Br.	JKP	Godina	Amortizacija	Indeks 2013 2012	Materijalni troškovi i usluge	Indeks 2013 2012	Troškovi zaposlenih	Indeks 2013 2012	Ostali rashodi	Indeks 2013 2012	Ukupni rashodi
1.	Vodovod i kanalizacija	2013.	24.863.468	101,6	14.282.878	100,6	23.949.676	95,4	5.157.782	162,7	68.253.804
		2012.	24.466.193		14.193.482		25.099.699		3.169.191		66.928.565
2.	Sarajevogas	2013.	6.981.897	63,5	99.830.203	84,4	10.265.454	99,6	2.325.405	150,9	119.402.959
		2012.	10.998.898		118.259.939		10.304.822		1.540.540		141.104.199
3.	Toplane	2013.	4.913.856	93,4	43.967.741	85,9	10.962.563	100,1	18.427.572	262,2	78.271.732
		2012.	5.258.900		51.194.173		10.951.759		7.027.838		74.432.670
4.	Rad	2013.	2.215.919	88,9	8.265.359	76,3	26.401.847	98,5	1.035.523	45,5	37.918.648
		2012.	2.493.446		10.825.923		26.796.803		2.274.524		42.390.696
5.	Park	2013.	442.474	91,8	1.175.488	71,9	7.399.708	101,8	328.591	60,9	9.346.261
		2012.	481.827		1.635.390		7.268.229		539.850		9.925.296
6.	Pokop	2013.	1.616.331	109,1	2.303.611	97,5	5.382.937	93,2	272.753	72,8	9.575.632
		2012.	1.481.314		2.362.898		5.772.923		374.698		9.991.833
7.	Tržnice i pijace	2013.	183.654	117,1	709.623	86,0	2.905.425	96,2	81.808	213,5	3.880.510
		2012.	156.770		825.172		3.020.086		38.322		4.040.350
8.	Vodostan	2013.	240.630	96,7	310.433	92,9	983.165	93,3	135.781	107,9	1.670.009
		2012.	248.838		334.056		1.054.145		125.814		1.762.853
9.	Komunalac	2013.	385.748	91,7	522.745	124,5	1.426.071	86,8	322.762	112,5	2.657.326
		2012.	420.672		419.885		1.642.913		286.951		2.770.421
10.	Trnovo	2013.	60.607	132,4	64.378	53,2	219.320	100,8	736	1132,3	345.041
		2012.	45.764		120.973		217.571		65		384.373
	Ukupno	2013.	41.904.584	91,0	171.432.459	85,6	89.896.166	97,6	28.088.713	182,7	331.321.922
		2012.	46.052.622		200.171.891		92.128.950		15.377.793		353.731.256
11.	GRAS	2013.	5.561.526	78,9	11.211.701	86,3	38.166.779	95,4	10.581.301	134,7	65.521.307
		2012.	7.048.463		12.988.403		39.998.930		7.857.299		67.893.095

Struktura formiranja ukupnih rashoda javnih komunalnih preduzeća data je u Tabeli 5., a učešće pojedinih komponenti u ukupnom rashodu dato je u Tabela 6.

Tabela 6. Ukupni rashodi JKP – struktura u %

R. br.	JKP	Godina	Amortizacija	Materijalni troškovi i usluge	Troškovi zaposlenih	Ostali rashodi	Ukupni rashodi
1.	Vodovod i kanalizacija	2013.	36,4	20,9	35,1	7,6	100,0
		2012.	36,6	21,2	37,5	4,7	100,0
2.	Sarajevogas	2013.	5,8	83,6	8,6	1,9	100,0
		2012.	7,8	83,8	7,3	1,1	100,0
3.	Toplane	2013.	6,3	56,2	14,0	23,5	100,0
		2012.	7,1	68,8	14,7	9,4	100,0
4.	Rad	2013.	5,8	21,8	69,6	2,7	100,0
		2012.	5,9	25,5	63,2	5,4	100,0
5.	Park	2013.	4,7	12,6	79,2	3,5	100,0
		2012.	4,9	16,5	73,2	5,4	100,0
6.	Pokop	2013.	16,9	24,1	56,2	2,8	100,0
		2012.	14,8	23,6	57,8	3,8	100,0
7.	Tržnice i pijace	2013.	4,7	18,3	74,9	2,1	100,0
		2012.	3,9	20,4	74,7	0,9	100,0
8.	Vodostan	2013.	14,4	18,6	58,9	8,1	100,0
		2012.	14,1	18,9	59,8	7,1	100,0
9.	Komunalac	2013.	14,5	19,7	53,7	12,1	100,0
		2012.	15,2	15,2	59,3	10,4	100,0
10.	Trnovo	2013.	17,6	18,7	63,6	0,2	100,0
		2012.	11,9	31,5	56,6	0,0	100,0
Ukupno		2013.	12,6	51,7	27,1	8,5	100,0
		2012.	13,0	56,6	26,0	4,3	100,0
11.	GRAS	2013.	16,1	17,1	58,3	8,5	100,0
		2012.	10,4	19,1	58,9	11,6	100,0

1.3. Gubitak

Preduzeće je ostvarilo na dan 31.12.2013. godine gubitak u iznosu 24.389.950 KM, koji je manji za 710.028 KM ili za 2,8% .

Preduzeće već godinama ističe da je na poslovanje uticalo: neekonomski cijena, nezaštićen sistem naplate izvršenih usluga, kontinuiran pad prodaje prevoznih karata, pad prihoda od izvršenih prevoznih usluga, kako od korisnika tako i od subvencija, neriješena sistemska pitanja, pad fizičkog obima kvaliteta, smanjenje kapaciteta odnosno broja vozila potrebnih za izvršenje planiranog obima saobraćaja i dr.

U Izvještaju o poslovanju za 2013. godinu vrlo decidno je istaknuto da su problemi kulminirali i ugrozili osnovnu funkciju Preduzeća u 2013. godini, a najviše se to odnosi na nedovoljan nivo prihoda.

Isto tako, problemi koji su pratili Preduzeće u obavljanju redovne djelatnosti su: obustava rada, isključenje električne energije, nedostatak vozničkih jedinica, nelikvidnost što je direktno su uticalo na sticanje prihoda od ostalih usluga. Pad prihoda također je prouzrokovalo dodjelu linija „ Centrotran-Eurolines“ za vrijeme obustave rada i dodjelu 5 linija, što je prouzrokovalo također pad prihoda od pojedinačnih karata.

Dugoročne obaveze Preduzeća iznose 12.754.645 KM (dugoročni kredit 7.016.074 KM i 5.738.571 KM dugoročne obaveze po finansijskom lizingu).

Otežano poslovanje u 2013. godini i nemogućnost blagovremenog izmirenja obaveza, posebno prema Upravi za indirektno oporezivanje (UIO), rezultiralo je značajnim povećanjem troškova zateznih kamata i troškova prinudne naplate. Finansijski rashodi u 2013. godini iznose 4.449.140 KM i povećani su za 1.967.965 KM ili 79,3%.

Sistem prevoza se održava na niskom nivou, a time se urušava ekonomska pozicija Preduzeća. Isto tako istaknuto je da imenovanje privremenih, umjesto stalnih upravljačkih struktura utiče na donošenje kratkoročnih odluka, a ne dugoročnih odluka.

Sve navedeno uticalo je na ostvareni finansijski rezultat.

Struktura ostvarenog gubitka ukazuje da gubitak od poslovne djelatnosti iznosi 22.044.719 KM, odnosno 90,4%. (Tabela 7).

Tabela 7. Struktura ostvarenog gubitka

Red br.	Struktura gubitka	Iznos u KM
1.	Gubitak od poslovne aktivnosti	22.044.719
2.	Gubitak od finansijske aktivnosti	4.393.907
	Gubitak od redovne aktivnosti (1+2)	26.438.626
3.	Dobit po osnovu ostalih prihoda	2.076.203
4.	Gubitak od usklađivanja vrijednosti (mater.sredstava i zaliha)	27.525
5.	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda	2.048.676
	Gubitak	24.389.950

Prosječno mjesečno ostvareni gubitak 2013. godine iznosi 2.032.496 KM.

Gubitak iz poslovanja iskazan u iznosu 24.389.950 KM pokriven je sredstvima predviđenim za pokriće dijela gubitka u iznosu 516.583 KM. Naime, Budžetom Kantona Sarajevo za 2013. godinu bila su odobrena sredstva od 1.000.000 KM, ali je došlo do preraspodjele sredstava u iznosu od 432.694 KM (261.000 KM za opravku vozila i 216.694 KM za prevoznice koji su u vrijeme obustave saobraćaja).

Ovo Preduzeće kontinuirano od 2002. godine ostvaruje gubitak, što se odražava na kapital Preduzeća. **Gubitak je veći od vrijednosti kapitala za 36.984.814 KM.**

Struktura kapitala (knjigovodstvena) navedena u Izvještaju Preduzeća za 2013. godinu je:

– Osnovni kapital	64.544.289 KM
– Revalozacione rezerve	29.988.173 KM
– Neraspoređena dobit iz ranijih perioda	7.218.537 KM
– Gubitak do visine kapitala	- 101.751.999 KM
– Gubitak na dan 31.12.2013.	- 24.389.950 KM

Kako je i istaknuto višegodišnje ekonomsko urušavanje Preduzeća kulminiralo je u 2013. godini, a realizacija usvojenih dokumenata (planovi, programi, sanacione mjere, razni zaključci i odluke), koji su imali za cilj rješavanje nagomilanih problema.

Kako je izostala realizacija Zaključaka Skupštine Kantona Sarajevo od 23.12.2013. godine na provođenju mjera, kojima su zaduženi Vlada Kantona Sarajevo i KJKP „Gras“, a čijom realizacijom u 2014. godini su se trebali postizati efekti, predložene mjere su ponovo aktuelizirane.

Provođenje mjera pokrenuto je i od samog Preduzeća i od nadležnog Ministarstva prema Vladi Kantona Sarajevo.

Predložene mjere daju fokus na:

- Usklađivanje nivoa cijena prevoznih usluga i subvencija sa troškovima prevoza;
- Donošenje propisa o zaštiti sistema naplate, uz mogućnost efektivnog provođenja istih: Dosljedna primjena propisa i Odluka da budžetski korisnici javnih prihoda naknadu za prevoz ne mogu isplaćivati gotovinskim sredstvima već kupovinom mjesečne karte;
- Donošenje Programa konsolidacije i finansijske stabilizacije Preduzeća,
- Temeljno unutrašnje restrukturiranje svih procesa rada, posebno u pogledu faktora radne snage;
- Preispitivanje korekcije Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika iz oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo u smislu njegove realne primjene;
- Uplata novčanih sredstava na ime pokrića gubitka, čime bi se značajno poboljšala likvidnost.

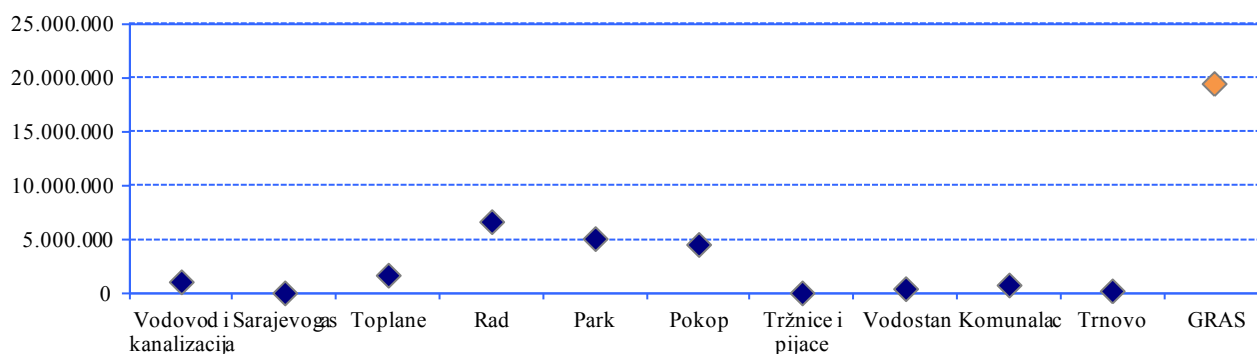
2. Sredstva budžeta

U 2013. godini ukupno izdvojena sredstva iz Budžeta Kantona Sarajevo iznose 19.293.288 KM. U izdvojenim sredstvima Ministarstvo saobraćaja participiralo je 311.000 KM za interventne opravke, a Budžet Kantona Sarajevo 261.000 KM za opravku vozila i 216.694 KM prevoznicima koji su u vrijeme obustave saobraćaja pružali usluge, a za pokriće gubitka je izdvojeno 516.583 KM.

Tabela 8. Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda KJKP-a i JKP-a

	JKP	Ukupni prihodi u KM		Sredstva budžeta u KM		Indeks $\frac{2013}{2012}$	Učešće budžeta u %	
		2012.	2013.	2012.	2013.		2012.	2013.
1.	Vodovod i kanalizacija	36.452.183	44.577.136	8.359.600	1.030.445	12,3	22,9	2,3
2.	Sarajevogas	135.549.749	114.511.649	0	0		0,0	0,0
3.	Toplane	53.758.975	54.798.552	7.272.095	1.646.183	22,6	13,5	3,0
4.	Rad	42.437.167	37.971.387	7.600.000	6.617.647	87,1	17,9	17,4
5.	Park	8.512.665	7.854.927	6.250.000	5.044.441	80,7	73,4	64,2
6.	Pokop	9.999.448	9.584.116	4.950.000	4.500.000	90,9	49,5	47,0
7.	Tržnice i pijace	4.104.290	3.980.110		0		0,0	0,0
8.	Vodostan	1.400.005	1.386.807	731.588	390.592	53,4	52,3	28,2
9.	Komunalac	2.386.476	2.514.139	1.130.100	734.300	65,0	47,4	29,2
10.	Trnovo	390.687	294.484	310.000	150.000	48,4	79,3	50,9
	UKUPNO	294.991.645	277.473.307	36.603.383	20.113.608	55,0	12,4	7,2
11.	GRAS	42.793.117	41.131.357	26.093.586	19.293.288	73,9	61,0	46,9

Sredstva budžeta po KJKP-a u 2013.

Graf 13.

Svim deset KJKP i JKP je doznačeno 20.113.608 KM, a GRAS-u 19.293.288 KM što je manje 4,1% u odnosu na sva ostala preduzeća. Ukupna sredstva iz Budžeta Kantona Sarajevo doznačena GRAS-u bila su manja za 26,1% (6.800.301 KM) u 2012. godini, a ostalim KJKP i JKP doznačena Budžetska sredstva bila su manja za 45,0% (16.489.775 KM) u 2012. godini. Učešće Budžeta Kantona Sarajevo u ukupnim приходima u 2013. godini je 46,9%, a u 2012. godini 61,0%.

3. Investicije

U 2013. godini vrijednost isplata za investicije, odnosno novčana ulaganja u saobraćajnu infrastrukturu iznosila su 12.801 KM i što predstavlja 0,08% isplaćenih investicija svih JKP u Kantonu Sarajevo.

Tabela 9. Isplate za investicije po izvorima finansiranja u KM

R. br.	JKP	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Kredit	Ostali izvori	Ukupno
1.	Vodovod i kanalizacija	117.927			9.888.710	10.006.637
2.	Sarajevogas	1.093.708			100.000	1.193.708
3.	Toplane	1.413.638			415.695	1.829.333
4.	Rad	123.302				123.302
5.	Park	44.709			205.217	249.926
6.	Pokop	1.335.989				1.335.989
7.	Tržnice i pijace	71.183				71.183
8.	Komunalac	185.562			131.671	317.233
9.	Vodostan					
10.	Trnovo	92.181				92.181
	UKUPNO	4.478.199	0	0	10.741.293	15.219.492
11.	Gras	12.801				12.801

Izvor: Godišnji izvještaj o investicijama za 2013. godinu (Obrazac INV – 01)

Sve isplate za investicije su iz sopstvenih sredstava.

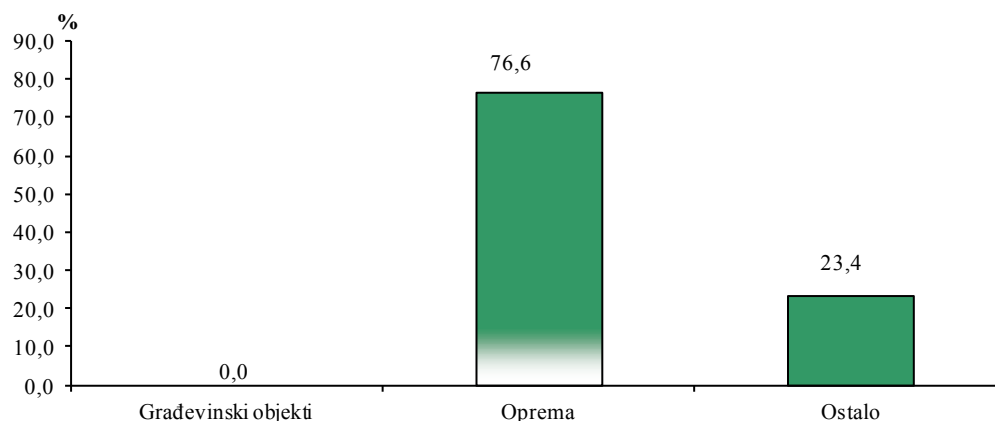
Tabela 10. Ostvarene investicije u KJKP-u i JKP-u u KM

R. br.	JKP	Građevinski objekti	Oprema	Ostalo	Ukupne investicije
1.	Vodovod i kanalizacija	9.315.837	445.228	32.000	9.793.065
2.	Sarajevogas	401.299	689.526	102.883	1.193.708
3.	Toplane	297.247	1.501.565		1.798.812
4.	Rad		128.392		128.392
5.	Park	192.870	122.807		315.677
6.	Pokop	1.276.319	10.769		1.287.088
7.	Tržnice i pijace	35.875	35.308	0	71.183
8.	Vodostan				0
9.	Komunalac	131.671	182.565	2.997	317.233
10.	Trnovo		92.181		92.181
	Ukupno	11.651.118	3.208.341	137.880	14.997.339
11.	Gras		9.801	3.000	12.801

Izvor: Godišnji izvještaj o investicijama za 2013. godinu (Obrazac INV – 01)

Ostvarene investicije odnosno vrijednost efektivne izvršene izgradnje građevinskih objekata, nabavke opreme i ostalog iznosi 12.801 KM, od čega 76,6% oprema odnosno 9.801 KM i ostalo 23,4% odnosno 3.000 KM. (Graf 14.)

Struktura ostvarenih investicija KJKP Gras u 2013. godini

Graf 14.

I pored investicionog ulaganja u kapacitete infrastrukture i voznog parka, stanje je i dalje nezadovoljavajuće. Starost voznog parka predstavlja poseban problem. Prosječna starost ukupnog voznog parka je 20 godina i 4 mjeseci.

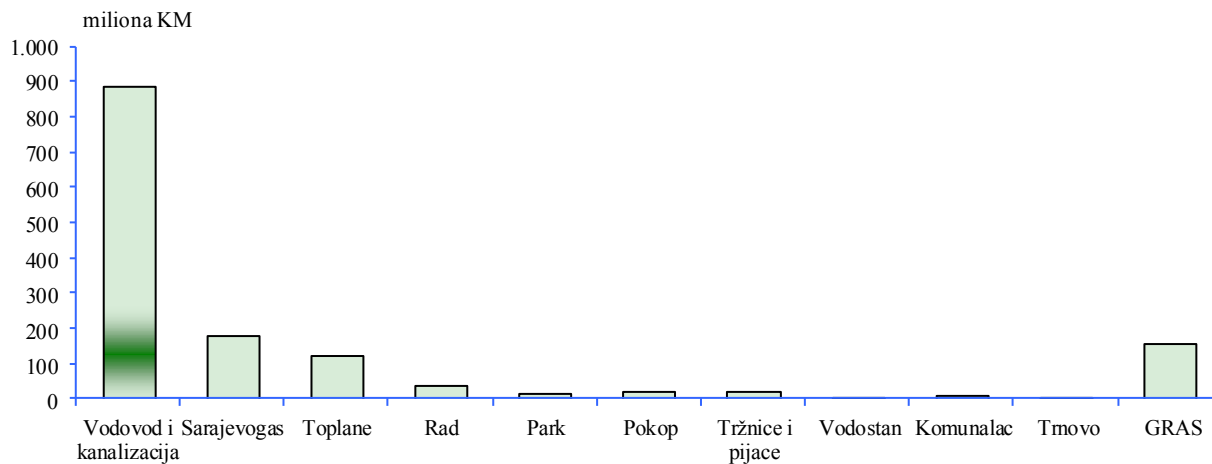
4. Elementi bilansa stanja

Ukupna poslovna sredstva KJKP GRAS na dan 31.12.2013. godine iznosi 156.508.590 KM, što je veće za 14,7% u odnosu na 31.12.2012.

Tabela 11. U kupna poslovna sredstva KJKP I JKP –aktiva u KM

R. br	JKP	Na dan	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Aktiva
				Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2013.	12.176.852	21.047.328	621.725.283	6.309.483	227.202.782	888.461.728
		31.12.2012.	11.212.186	21.047.328	635.567.870	7.093.657	233.287.938	908.208.979
2.	Sarajevogas	31.12.2013.	108.514.502	1.459.929	51.777.309	13.061.181	3.342.124	178.155.045
		31.12.2012.	99.491.793	1.459.929	55.140.452	13.734.578	2.940.504	172.767.256
3.	Toplane	31.12.2013.	18.212.027	2799193	13.308.346	12.225.777	78.647.348	125.192.691
		31.12.2012.	17.118.532		16.401.695	13.245.594	57.070.751	103.836.572
4.	Rad	31.12.2013.	24.657.147	2.819.386	4.102.841	6.113.168	34.203	37.726.745
		31.12.2012.	22.297.363	2.819.386	4.279.367	7.978.089	33.327	37.407.532
5.	Park	31.12.2013.	2.919.309	8.927.537	3.137.860	860.750	443.836	16.289.292
		31.12.2012.	2.398.629	8.927.537	2.443.598	1.029.992	1.065.239	15.864.995
6.	Pokop	31.12.2013.	1.501.254	969.353	16.810.277	1.705.344	4.114.275	25.100.503
		31.12.2012.	1.647.794	969.353	16.335.550	2.160.186	4.171.760	25.284.643
7.	Tržnice i pijace	31.12.2013.	195.625	7.135.950	9.795.035	122.165	2.837.558	20.086.333
		31.12.2012.	260.999	7.135.950	12.690.731	139.095	40.433	20.267.208
8.	Vodostan	31.12.2013.	903.269	234.297	1.309.917	275.337	1.961	2.724.781
		31.12.2012.	970.560	234.297	1.484.278	331.762	10.785	3.031.682
9.	Komunalac	31.12.2013.	598.675	250.391	9.329.285	218.626	589.847	10.986.824
		31.12.2012.	562.155	111.728	8.958.578	64.585	1.183.201	10.880.247
10.	Trnovo	31.12.2013.	35.066			225.800	644	261.510
		31.12.2012.	65.154			194.100	75.866	335.120
	Ukupno	31.12.2013.	169.713.726	45.643.364	731.296.153	41.117.631	317.214.578	1.304.985.452
		31.12.2012.	156.025.165	42.705.508	753.302.119	45.971.638	299.879.804	1.297.884.234
11.	GRAS	31.12.2013.	18.604.512	33.737.890	25.361.996	32.907.656	45.896.536	156.508.590
		31.12.2012.	16.736.480	33.747.210	26.242.540	37.260.120	22.348.625	136.334.975

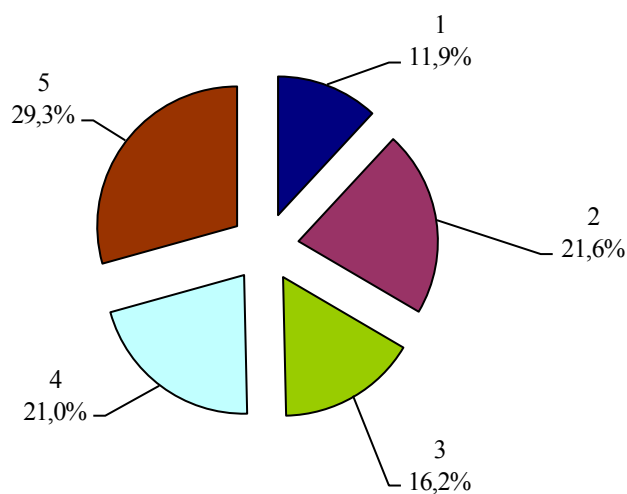
Ukupna imovina KJKP u 2013.

Graf 15.

U poređenju sa ukupnim poslovnim sredstvima drugih javnih komunalnih preduzeća, KJKP GRAS ima rang 3 (iza Vodovoda i kanalizacije i Sarajevogasa).

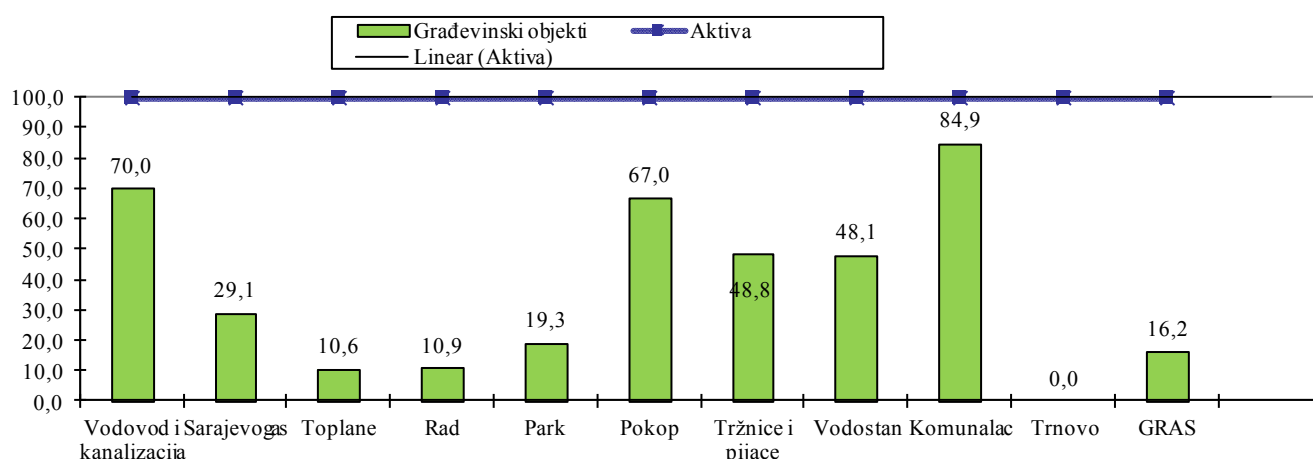
Struktura imovine KJKP GRAS, 31.12.2013.

Graf 16.

Na kraju 2013. godine Preduzeće je raspolagao sa preko 18,6 miliona tekućih sredstava, takođe preko 25,3 miliona vrijednosti građevinskih objekata i opreme u vrijednosti od preko 32,9 miliona KM što je i najznačajnija stavka u strukturi poslovnih sredstava preduzeća.

**Učešće građevinskih objekata u ukupnoj imovini KJKP i JKP
31.12.2013.**

Graf 17.

Tabela 12. KJKP-a i JKP-a na dan 31.12.2012. i 31.12.2013.-struktura poslovnih sredstava u %

R. Broj	JKP	Na dan	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Aktiva
				Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2013.	1,4	2,4	70,0	0,7	25,6	100,0
		31.12.2012.	1,2	2,3	70,0	0,8	25,7	100,0
2.	Sarajevogas	31.12.2013.	60,9	0,8	29,1	7,3	1,9	100,0
		31.12.2012.	57,6	0,8	31,9	7,9	1,7	100,0
3.	Toplane	31.12.2013.	14,5	2,2	10,6	9,8	62,8	100,0
		31.12.2012.	16,5	0,0	15,8	12,8	55,0	100,0
4.	Rad	31.12.2013.	65,4	7,5	10,9	16,2	0,1	100,0
		31.12.2012.	59,6	7,5	11,4	21,3	0,1	100,0
5.	Park	31.12.2013.	17,9	54,8	19,3	5,3	2,7	100,0
		31.12.2012.	15,1	56,3	15,4	6,5	6,7	100,0
6.	Pokop	31.12.2013.	6,0	3,9	67,0	6,8	16,4	100,0
		31.12.2012.	6,5	3,8	64,6	8,5	16,5	100,0
7.	Tržnice i pijace	31.12.2013.	1,0	35,5	48,8	0,6	14,1	100,0
		31.12.2012.	1,3	35,2	62,6	0,7	0,2	100,0
8.	Vodostan	31.12.2013.	33,2	8,6	48,1	10,1	0,1	100,0
		31.12.2012.	32,0	7,7	49,0	10,9	0,4	100,0
9.	Komunalac	31.12.2013.	5,4	2,3	84,9	2,0	5,4	100,0
		31.12.2012.	5,2	1,0	82,3	0,6	10,9	100,0
10.	Trnovo	31.12.2013.	13,4	0,0	0,0	86,3	0,2	100,0
		31.12.2012.	19,4	0,0	0,0	57,9	22,6	100,0
Ukupno		31.12.2013.	13,0	3,5	56,0	3,2	24,3	100,0
		31.12.2012.	12,0	3,3	58,0	3,5	23,1	100,0
11.	GRAS	31.12.2013.	11,9	21,6	16,2	21,0	29,3	100,0
		31.12.2012.	12,3	24,8	19,2	27,3	16,4	100,0

Vrijednost tekućih sredstava veća su u odnosu na predhodnu godinu za 11,1%, vrijednost opreme manja za 8,3%, a vrijednost građevinskih objekata manja je za 11,3%, dok su ostala sredstva dva puta veća.

Tabela 13. Poslovna sredstva KJKP-a i JKP-a –indeksi 2012/2013

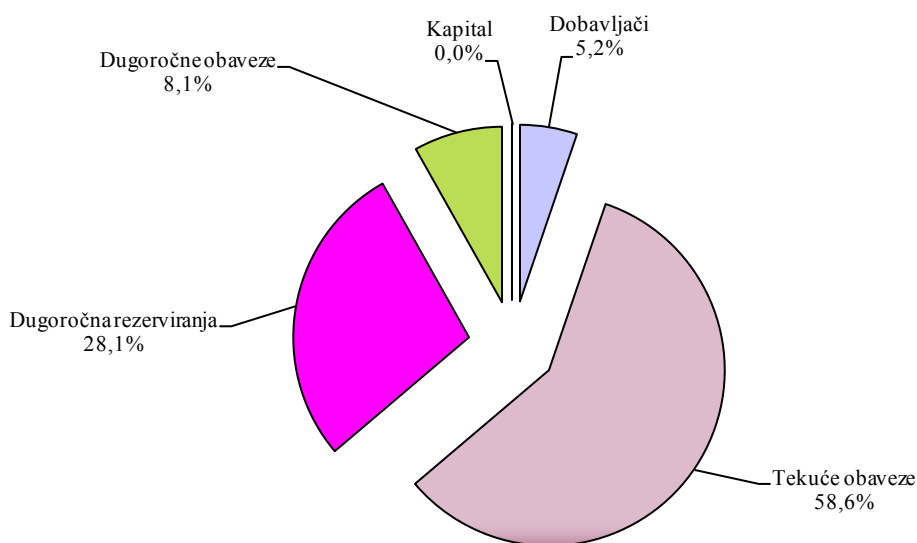
R. br	JKP	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Aktiva
			Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	1,09	1,00	0,98	0,89	0,97	0,98
2.	Sarajevogas	1,09	1,00	0,94	0,95	1,14	1,03
3.	Toplane	1,06		0,81	0,92	1,38	1,21
4.	Rad	1,11	1,00	0,96	0,77	1,03	1,01
5.	Park	1,22	1,00	1,28	0,84	0,42	1,03
6.	Pokop	0,91	1,00	1,03	0,79	0,99	0,99
7.	Tržnice i pijace	0,75	1,00	0,77	0,88	70,18	0,99
8.	Vodostan	0,93	1,00	0,88	0,83	0,18	0,90
9.	Komunalac	1,06	2,24	1,04	3,39	0,50	1,01
10.	Trnovo	16,03			0,29	1837,27	41,61
	Ukupno	1,09	1,07	0,97	0,89	1,06	1,01
11.	GRAS	1,11	1,00	0,97	0,88	2,05	1,15

Vrijednost izvora sredstava Preduzeća na dan 31.12.2013. iznosi 156.508.590 KM.

Tabela 14. Pasiva KJKP-a i JKP-a-izvori sredstava u KM

R. br.	JKP	na dan	dobavljači	tekuće obaveze	dugoročne razgraničenja	dugoročne obaveze	kapital	pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2013.	9.174.612	7.380.840	55.554.606		816.351.670	888.461.728
		31.12.2012.	5.515.409	14.755.523	53.361.509		834.576.538	908.208.979
2.	Sarajevogas	31.12.2013.	62.751.608	8.033.212	29.787.881	11.427.171	66.155.173	178.155.045
		31.12.2012.	50.472.915	7.812.532	31.103.429	12.331.897	71.046.483	172.767.256
3.	Toplane	31.12.2013.	88.437.932	1.966.544	11.197.759	23.590.456		125.192.691
		31.12.2012.	77.063.409	1.165.933	4.449.384	21.157.846		103.836.572
4.	Rad	31.12.2013.	5.035.140	3.398.659	1.075.044	8.266.329	19.951.573	37.726.745
		31.12.2012.	3.946.043	3.695.551	1.334.708	8.466.234	19.964.996	37.407.532
5.	Park	31.12.2013.	1.699.605	2.915.283	1.851.742		9.822.662	16.289.292
		31.12.2012.	1.138.802	1.737.987	1.874.209		11.113.997	15.864.995
6.	Pokop	31.12.2013.	1.251.554	2.231.551	17.440.217	397.483	3.779.698	25.100.503
		31.12.2012.	1.357.611	1.333.102	18.805.630	10.659	3.777.641	25.284.643
7.	Tržnice i pijace	31.12.2013.	59.384	615.888		0	19.411.061	20.086.333
		31.12.2012.	171.870	692.155		81.762	19.321.421	20.267.208
8.	Vodostan	31.12.2013.	16.724	208.181	549.687		1.950.189	2.724.781
		31.12.2012.	18.730	206.530	595.030		2.211.392	3.031.682
9.	Komunalac	31.12.2013.	172.188	266.560	4.929.521		5.618.555	10.986.824
		31.12.2012.	22.377	330.554	4.904.237		5.623.079	10.880.247
10.	Trnovo	31.12.2013.	37.966	112.073	79.832		31.639	261.510
		31.12.2012.	18.485	87.625	146.814		82.196	335.120
	Ukupno	31.12.2013.	168.636.713	168.636.713	27.128.791	122.466.289	43.681.439	943.072.220
		31.12.2012.	139.725.651	139.725.651	31.817.492	116.574.950	42.048.398	967.717.743
11.	GRAS	31.12.2013.	8.182.408	91.660.310	43.911.227	12.754.645		156.508.590
		31.12.2012.	8.299.740	72.447.759	38.888.135	16.699.341		136.334.975

Struktura izvora sredstava KJKP GRAS, 31.12.2013.

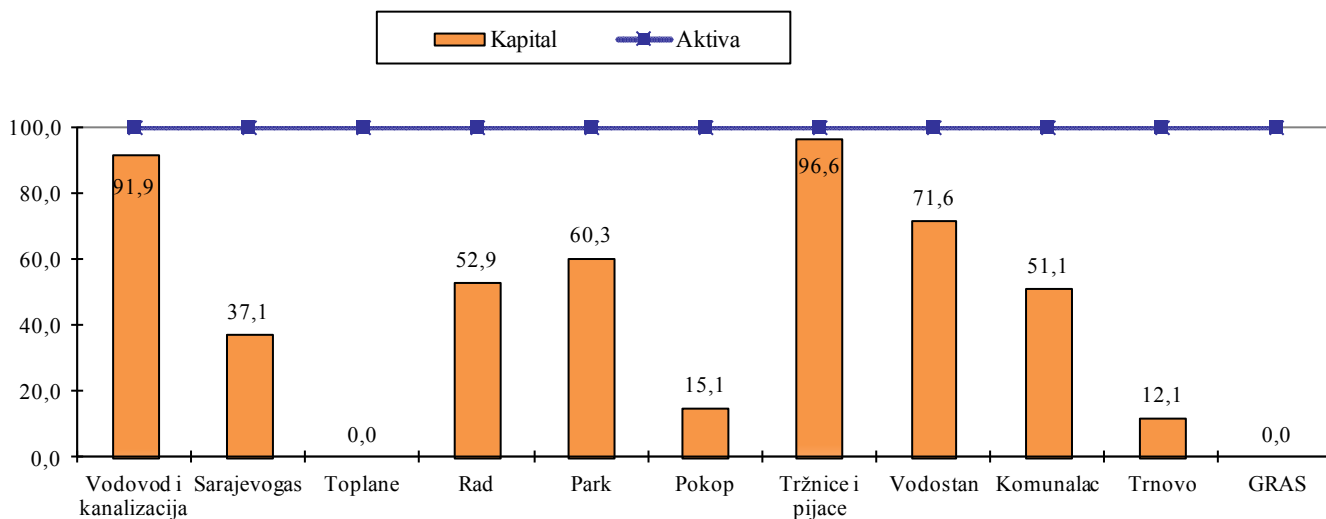

Graf.18

Najveći dio izvora sredstava KJKP GRAS čine tekuće obaveze sa 58,6% ili preko 91 milion KM.

Kod ostalih kantonalnih javnih komunalnih preduzeća kapital je dominantan sa 72,3% učešća u izvorima sredstva.

Učešće kapitala u ukupnoj imovini KJKP i JKP 31.12.2013.

Graf 19.

U odnosu na 2012. godinu došlo je do izvjesnih izmjena u strukturi pasive. Učešće kapitala je ostalo isto, povećano je učešće tekućih obaveza i učešće dugoročnih rezerviranja, a smanjeno je učešće dugoročnih obaveza.

Tabela 15. Pasiva KJKP-a i JKP-a u %

R. br	JKP	Na dan	Dobavljači	Tekuće obaveze	Dugoročna rezerviranja	Dugoročne obaveze	Kapital	Pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2013.	1,0	0,8	6,3	0,0	91,9	100,0
		31.12.2012.	0,6	1,6	5,9	0,0	91,9	100,0
2.	Sarajevogas	31.12.2013.	35,2	4,5	16,7	6,4	37,1	100,0
		31.12.2012.	29,2	4,5	18,0	7,1	41,1	100,0
3.	Toplane	31.12.2013.	70,6	1,6	8,9	18,8	0,0	100,0
		31.12.2012.	74,2	1,1	4,3	20,4	0,0	100,0
4.	Rad	31.12.2013.	13,3	9,0	2,8	21,9	52,9	100,0
		31.12.2012.	10,5	9,9	3,6	22,6	53,4	100,0
5.	Park	31.12.2013.	10,4	17,9	11,4	0,0	60,3	100,0
		31.12.2012.	7,2	11,0	11,8	0,0	70,1	100,0
6.	Pokop	31.12.2013.	5,0	8,9	69,5	1,6	15,1	100,0
		31.12.2012.	5,4	5,3	74,4	0,0	14,9	100,0
7.	Tržnice i pijace	31.12.2013.	0,3	3,1	0,0	0,0	96,6	100,0
		31.12.2012.	0,8	3,4	0,0	0,4	95,3	100,0
8.	Vodostan	31.12.2013.	0,6	7,6	20,2	0,0	71,6	100,0
		31.12.2012.	0,6	6,8	19,6	0,0	72,9	100,0
9.	Komunalac	31.12.2013.	1,6	2,4	44,9	0,0	51,1	100,0
		31.12.2012.	0,2	3,0	45,1	0,0	51,7	100,0
10.	Trnovo	31.12.2013.	14,5	42,9	30,5	0,0	12,1	100,0
		31.12.2012.	5,5	26,1	43,8	0,0	24,5	100,0
Ukupno		31.12.2013.	12,9	2,1	9,4	3,3	72,3	100,0
		31.12.2012.	10,8	2,5	9,0	3,2	74,6	100,0
11.	GRAS	31.12.2013.	5,2	58,6	28,1	8,1	0,0	100,0
		31.12.2012.	6,1	53,1	28,5	12,2	0,0	100,0

Tabela 16. Izvor sredstava KJKP-a i JKP-a - indeksi 2013/2012.

R. br	JKP	Dobavljači	Tekuće obaveze	Dugoročna rezerviranja	Dugoročne obaveze	Kapital	Akumulacioni gubitak	Pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	1,66	0,50	1,04		0,98	0,98	0,98
2.	Sarajevogas	1,24	1,03	0,96	0,93	0,93	1,03	1,03
3.	Toplane	0,57	3,97	2,78	1,11		1,38	1,38
4.	Rad	1,28	0,92	0,81	0,98	1,00	1,01	1,01
5.	Park	1,49	1,68	0,99		0,88	1,03	1,03
6.	Pokop	0,92	1,67	0,93	37,29	1,00	0,99	0,99
7.	Tržnice i pijace	0,35	0,89		0,00	1,00	0,99	0,99
8.	Vodostan	0,89	1,01	0,92		0,88	0,90	0,90
9.	Komunalac	7,69	0,81	1,01		1,00	1,01	1,01
10.	Trnovo	2,05	1,28	0,54		0,38	0,78	0,78
Ukupno		1,21	1,21	0,85	1,05	1,04	0,97	1,01
11.	GRAS	0,99	1,27	1,13	0,76		1,15	1,15

Ukupni izvori sredstva Preduzeća u 2013. godini su se povećali za 14,8% u odnosu na predhodnu godinu. Tekuće obaveze GRAS-a su povećane za 26,5%, obaveze prema dobavljačima su smanjene za 1,4%.

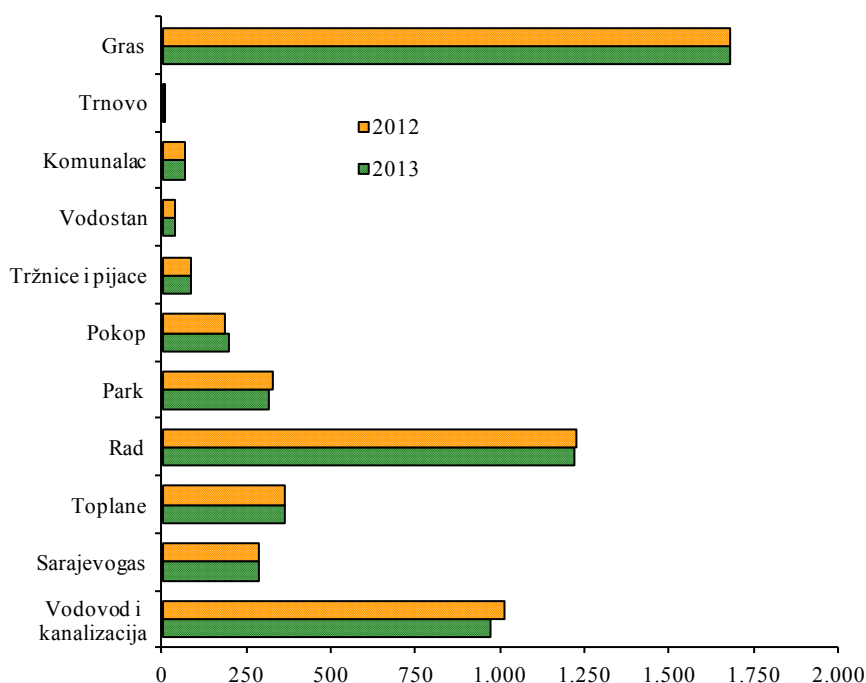
5. Zaposlenost i plaće.

U periodu januar-decembar 2013. godine u KJKP GRAS bilo je zaposleno 1.676 radnik na temelju sati rada. U odnosu na predhodnu godinu broj zaposlenih je ostao isti.

Tabela 17. Zaposlenost i plaće KJKP i JKP -2013/2012.

R. br.	JKP	Neto plaće i naknade u KM		Indeks $\frac{2013}{2012}$	Broj zaposlenih na temelju sati rada		Indeks $\frac{2013}{2012}$	Prosječna mjesečna plaća u KM		Indeks $\frac{2013}{2012}$
		2013.	2012.		2013.	2012.		2013.	2012.	
1.	Vodovod i kanalizacija	11.741.217	12.146.317	96,7	972	1.009	96,3	1007	1003	100,3
2.	Sarajevogas	4.849.712	4.849.882	100,0	288	288	100,0	1403	1403	100,0
3.	Toplane	5.506.931	5.483.521	100,4	363	362	100,3	1264	1262	100,2
4.	Rad	12.159.884	12.471.380	97,5	1.219	1.222	99,8	831	850	97,7
5.	Park	3.520.448	3.496.798	100,7	316	326	96,9	928	894	103,9
6.	Pokop	3.062.767	3.027.442	101,2	196	186	105,4	1302	1356	96,0
7.	Tržnice i pijace	1.319.723	1.379.260	95,7	86	84	102,4	1279	1368	93,5
8.	Vodostan	422.401	433.899	97,4	41	41	100,0	859	882	97,4
9.	Komunalac	640.830	735.748	87,1	66	66	100,0	809	929	87,1
10.	Trnovo	104.021	95.853	108,5	11	11	100,0	788	726	108,5
	Ukupno JKP	43.327.934	44.120.100	98,2	3.558	3.595	99,0	1.015	1.023	99,2
11.	Gras	19.249.830	19.970.354	96,4	1.676	1.676	100,0	957	993	96,4

Broj zaposlenih na temelju sati rad

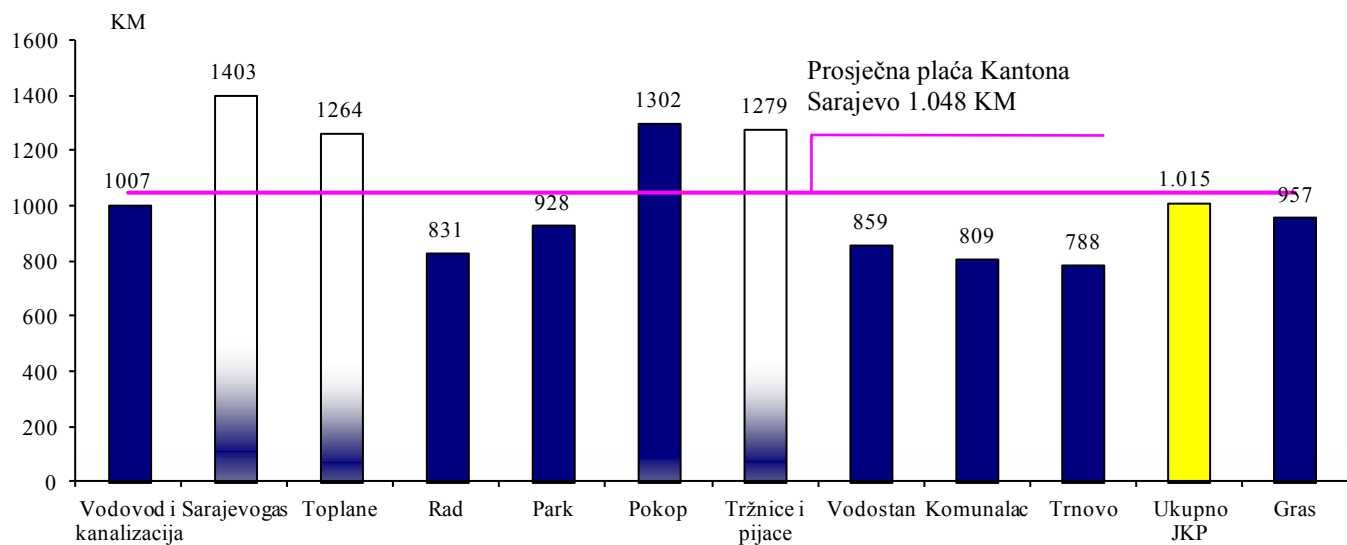

U KJKP GRAS radi oko 47,0% zaposlenih u svim javnim komunalnim preduzećima.

Graf 20.

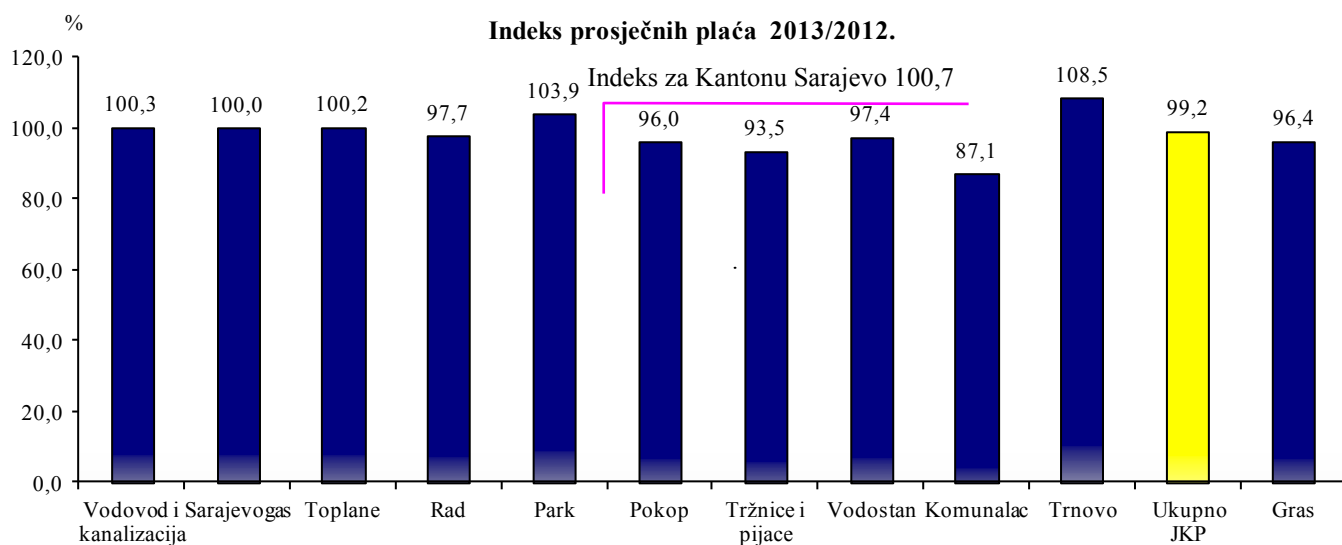
U toku 2013. godine ukupno je isplaćeno 19.249.830 KM na ime neto plaća i naknada, što je manje za 3,6% u odnosu na isplaćene plaće i naknade u 2012. godini.

Prosječna plaća KJKP i JKP u odnosu na prosječnu plaću Kantona Sarajevo u 2013.

Graf 21.

Prosječnu plaću veću od prosjeka Kantona Sarajevo imaju komunalna preduzeća Sarajevogas za 33,9%, Pokop za 24,3% , Toplane za 22,6% i Tržnice i pijace za 22,0%.

Graf 22.

Prosječna plaća po zaposlenom radniku u toku 2013. godine iznosila je 957 KM i manja je za 3,6% u odnosu na 2012. godinu.

Na dan 31. 12. 2013. godine u GRAS-u je bilo zaposleno 1.713 radnika (Tabela 19)

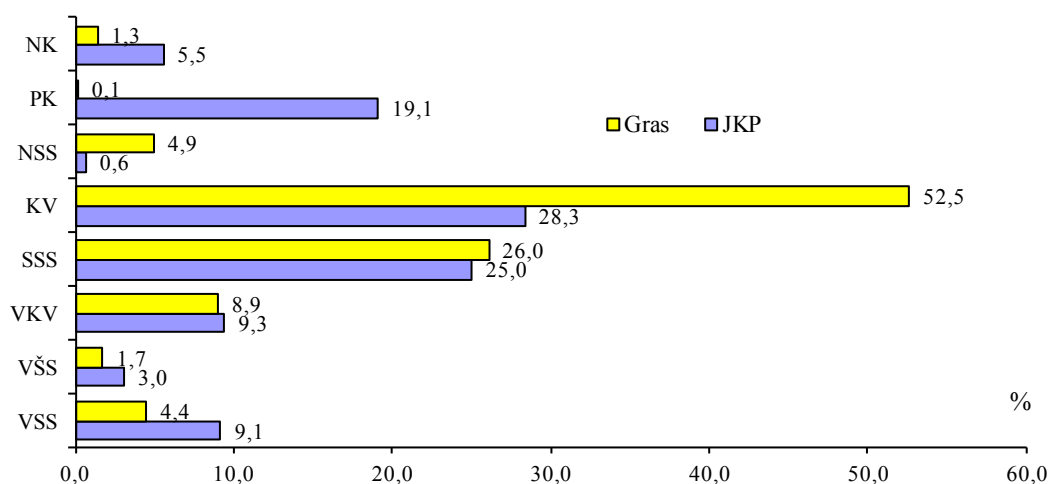
Tabela18. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12. 2013.

R. br.	JKP	VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	Ukupno
1.	Vodovod i kanalizacija	97	39	200	221	308		44	36	945
2.	Sarajevogas	62	12	32	133	62		9	7	317
3.	Toplane	54	13	45	114	123	2		12	363
4.	Rad	42	24	33	159	352		572	56	1.238
5.	Park	33	4	10	72	97		54	39	309
6.	Pokop	12	11		142	15			39	219
7.	Tržnice i pijace	11	3	1	25	20	20		6	86
8.	Vodostan	3	1	10	11	13			3	41
9.	Komunalac	11	2	5	13	28		7		66
10.	Trnovo	3			8					11
	Ukupno	328	109	336	898	1.018	22	686	198	3.595
11.	Gras	76	29	153	446	900	84	2	23	1.713

Tabela 19. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12 2013. u %

R. br.	JKP	VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	Ukupno
1.	Vodovod i kanalizacija	10,3	4,1	21,2	23,4	32,6	0,0	4,7	3,8	100,0
2.	Sarajevogas	19,6	3,8	10,1	42,0	19,6	0,0	2,8	2,2	100,0
3.	Toplane	14,9	3,6	12,4	31,4	33,9	0,6	0,0	3,3	100,0
4.	Rad	3,4	1,9	2,7	12,8	28,4	0,0	46,2	4,5	100,0
5.	Park	10,7	1,3	3,2	23,3	31,4	0,0	17,5	12,6	100,0
6.	Pokop	5,5	5,0	0,0	64,8	6,8	0,0	0,0	17,8	100,0
7.	Tržnice i pijace	12,8	3,5	1,2	29,1	23,3	23,3	0,0	7,0	100,0
8.	Vodostan	7,3	2,4	24,4	26,8	31,7	0,0	0,0	7,3	100,0
9.	Komunalac	16,7	3,0	7,6	19,7	42,4	0,0	10,6	0,0	100,0
10.	Trnovo	27,3	0,0	0,0	72,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
	Ukupno	9,1	3,0	9,3	25,0	28,3	0,6	19,1	5,5	100,0
11.	Gras	4,4	1,7	8,9	26,0	52,5	4,9	0,1	1,3	100,0

Kvalifikaciona struktura zaposlenih KJKP-a i JKP-a i Grasa u 2013.

Graf 23.

U kvalifikacionoj strukturi zaposlenih u KJKP GRAS najveće učešće ima kvalifikovana radna snaga KV, koja čini preko polovine zaposlenih 52,5%, visoka stručna sprema učestvuje sa 4,4%, a VKV sa 8,9%.

Tabela 20. Neto plaće sa naknadom po kvalifikacionoj strukturi -2013.godini

R. br.	JKP	VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	Prosjeak JKP
1.	Vodovod i kanalizacija	1.689	1.406	1.198	1.033	960		757	644	1035
2.	Sarajevogas	1.852	1.529	1.331	1.120	1.033		899	656	1275
3.	Toplane	2.132	1.702	1.335	1.222	1.119	989		831	1264
4.	Rad	1.928	1.606	1.377	1.148	1.010		771	597	819
5.	Park	1.707	1.418	1.496	1.112	928		659	533	949
6.	Pokop	1.538	1.291	1.211	1.150	945			849	1165
7.	Tržnice i pijace	2.013	1.538	1.538	1.270	1.190	998		850	1279
8.	Vodostan	1.560	1373	998	850	786			687	859
9.	Komunalac	1.289	1.221	831	811	651			550	809
10.	Trnovo	966			643	691				788
	Ukupno prosjek	1.667	1.454	1.257	1.036	931	994	772	689	1024
11.	Gras	1.244	1014	980	921	974	718	856	696	957

Prosječna neto plaća sa naknadom KJKP GRAS po kvalifikacionoj strukturi iznosila je 957 KM što je ispod prosjeka KJKP-a i JKP-a. Prosječna neto plaće bez nakande iznosila je 714 KM. Prosječna neto plaća sa naknadom VSS u KJKP GRAS-u je niža za 25,1% od prosječne neto plaće VSS u ostalim preduzećima, a plaća PK u KJKP GRAS-u je veća za 10,8% od prosječne neto plaće PK u ostalim preduzećima.

Cjelovit uvid u plaće KJKP GRAS date se Tabela 22.

Tabela 21. Neto plaće bez naknade i neto plaće sa naknadom (prosjeak) KJKP GRAS

Kvalifikacija	Neto masa plaća bez naknada	Prosječna neto plać bez naknada	Neto masa plaća sa naknadama	Prosječna neto plaća sa naknadama na bazi sati rada
VSS	879.744	928	1.179.312	1.244
VŠS	217.728	756	292.032	1.014
VKV	1.315.800	731	1.764.000	980
SSS	3.426.240	688	4.586.580	921
KV	7.753.680	726	12.554.860	974
NSS	584.220	535	784.056	718
PK	15.312	638	20.760	856
NK	143.244	519	192.096	696
Ukupno	14.356.737	714	19.249.830	957

Neto plaće i naknade u ukupnim rashodima KJKP GRAS učestvuju sa 29,4%. KJKP GRAS ispunjava uslove Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenih u oblasti komunalne privrede. Najniža plaća utvrđena Kolektivnim ugovorom se primjenjuje, kao i druge odredbe u određenom obimu. Naknada za topli obrok se isplaćuje dnevno u iznosu od 12,00 KM.

Djelatnost javnog gradskog prevoza putnika je djelatnost koja je intenzivna radnom snagom, a samim tim i veći je uticaj troškova plaća na rezultate poslovanja. Djelatnost se obavlja u tri smjene, svakim danom u sedmici, za vrijeme praznika, regulisana je brojnim tehničkim i saobraćajnim propisima o bezbjednosti saobraćaja i prevoza putnika, visine doprinosa itd. Preduzeće GRAS u poslovanju ima dodatne otežavajuće okolnosti, kao starost vozila, raznovrsnost voznog parka, stanje infrastrukturnih objekata i dr.

Tabela 22. Učešće neto plaća i naknada u ukupnim rashodima JKP-a i KJKP-a GRAS

R. br.	JKP	Neto plaće i naknade		Ukupni rashodi		Učešće neto plaća i naknada u ukupnim rashodima u %	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013
1.	Vodovod i kanalizacija	12.146.317	11.741.217	66.928.565	68.253.804	18,1	17,2
2.	Sarajevogas	4.849.882	4.849.712	141.104.199	119.402.959	3,4	4,1
3.	Toplane	5.483.521	5.506.931	74.432.670	78.271.732	7,4	7,0
4.	Rad	12.471.380	12.159.884	42.390.696	37.918.648	29,4	32,1
5.	Park	3.496.798	3.520.448	9.925.296	9.346.261	35,2	37,7
6.	Pokop	3.027.442	3.062.767	9.991.833	9.575.632	30,3	32,0
7.	Tržnice i pijace	1.379.260	1.319.723	4.040.350	3.880.510	34,1	34,0
8.	Vodostan	433.899	422.401	1.762.853	1.670.009	24,6	25,3
9.	Komunalac	735.748	640.830	2.770.421	2.657.326	26,6	24,1
10.	Trnovo	95.853	104.021	384.373	345.041	24,9	30,1
	Ukupno	44.120.100	43.327.934	353.731.256	331.321.922	12,5	13,1
11.	Gras	19.970.354	19.249.830	67.893.095	65.521.307	29,4	29,4

6. Izvedeni pokazatelji poslovanja

Ekonomski pokazatelji poslovanja KJKP GRAS, kao i drugih javnih komunalnih preduzeća daju se u Tabeli 24. a indeksi 2013/2012. u Tabeli 25. Nivo izvedenih pokazatelja u odnosu na prosjek svih javnih komunalnih preduzeća daje se u Tabeli 26.

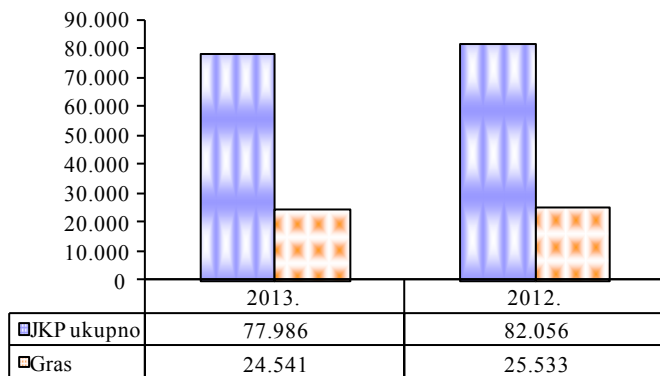
Tabela 23. Izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP i JKP –na osnovu dobiti i neto dobiti

R. br.	JKP	na dan	prihod po zaposlenom u KM	rashod po zaposlenom u KM	dobit po zaposlenom u KM	neto dobit po zaposlenom u KM	gubitak po zaposlenom u KM	efikasnost poslovanja	rentabilnost poslovanja	rentabilnost kapitala	marža profita	koeficijent obrtaja sredstava
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2013.	45.861	70.220			24.359	0,653				3,66
		31.12.2012.	36.127	66.332			30.205	0,545				3,25
2.	Sarajevogas	31.12.2013.	397.610	414.594			16.984	0,959				1,06
		31.12.2012.	470.659	489.945			19.286	0,961				1,36
3.	Toplane	31.12.2013.	150.960	215.625			64.664	0,700				3,01
		31.12.2012.	148.505	205.615			57.110	0,722				3,14
4.	Rad	31.12.2013.	31.150	31.106	43	39		1,001	0,002	0,003	0,001	1,54
		31.12.2012.	34.728	34.690	38	34		1,001	0,002	0,002	0,001	1,90
5.	Park	31.12.2013.	24.857	29.577			4.719	0,840				2,69
		31.12.2012.	26.112	30.446			4.333	0,858				3,55
6.	Pokop	31.12.2013.	48.899	48.855	43	13		1,001	0,006	0,002	0,001	6,38
		31.12.2012.	53.760	53.720	41	8		1,001	0,005	0,002	0,001	6,07
7.	Tržnice i pijace	31.12.2013.	46.280	45.122	1.158	1.042		1,026	0,509	0,005	0,025	20,35
		31.12.2012.	48.861	48.099	761	660		1,016	0,245	0,003	0,016	15,73
8.	Vodostan	31.12.2013.	33.825	40.732			6.907	0,830				1,54
		31.12.2012.	34.146	42.118			7.972	0,811				1,44
9.	Komunalac	31.12.2013.	38.093	40.263			2.170	0,946				4,20
		31.12.2012.	36.159	41.976			5.817	0,861				4,25
10.	Trnovo	31.12.2013.	26.771	31.367			4.596	0,853				8,40
		31.12.2012.	35.517	34.943	574	527		1,016	0,097	0,077	0,016	6,00
	Ukupno	31.12.2013.	77.986	93.120	45	26	15.135	0,837	0,001	0,000	0,001	1,63
		31.12.2012.	82.056	98.385	35	29	16.364	1,016	0,001	0,000	0,000	4,25
11.	Gras	31.12.2013.	24.541	39.094			14.552	0,628				2,21
		31.12.2012.	25.533	40.509			14.976	0,630				2,56

Tabela 24. Nivo izvedenih pokazatelja poslovanja preduzeća u odnosu na prosjek KJKP i JKP

R. br.	JKP	Prihod po zaposlenom	Rashod po zaposlenom	Dobit po zaposlenom	Neto dobit po zaposlenom	Gubitak po zaposlenom
1.	Vodovod i kanalizacija	0,59	0,75			1,61
2.	Sarajevogas	5,10	4,45			1,12
3.	Toplane	1,94	2,32			4,27
4.	Rad	0,40	0,33	0,96	1,50	
5.	Park	0,42	0,35			0,31
6.	Pokop	0,63	0,52	0,96	0,49	
7.	Tržnice i pijace	0,59	0,48	25,62	40,25	
8.	Vodostan	0,43	0,44			0,46
9.	Komunalac	0,49	0,43			0,14
10.	Trnovo	0,34	0,34			0,30
	Ukupno	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
11.	Gras	0,31	0,42			0,96

Prihod po zaposlenom KJKP Gras

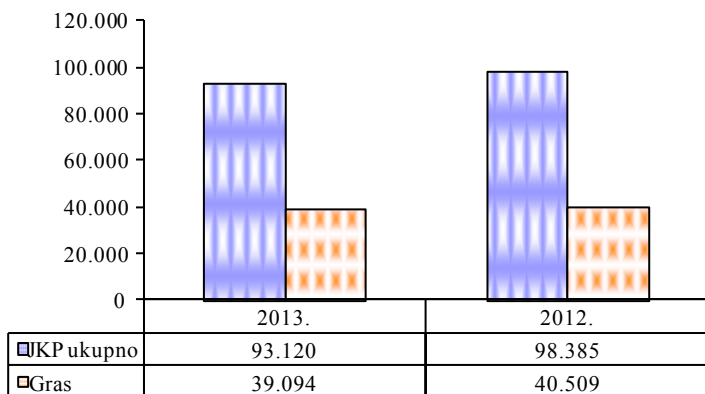

Prihod po zaposlenom u KJKP GRAS iznosi 24.541 KM, što je smanjenje u odnosu na ostvarenje u 2012. godini za 3,8 %.

Prosječan prihod po zaposlenom svih JKP veći je od ostvarenog u KJKP GRAS za 3,2 puta.

Graf 24.

Rashod po zaposlenom KJKP Gras

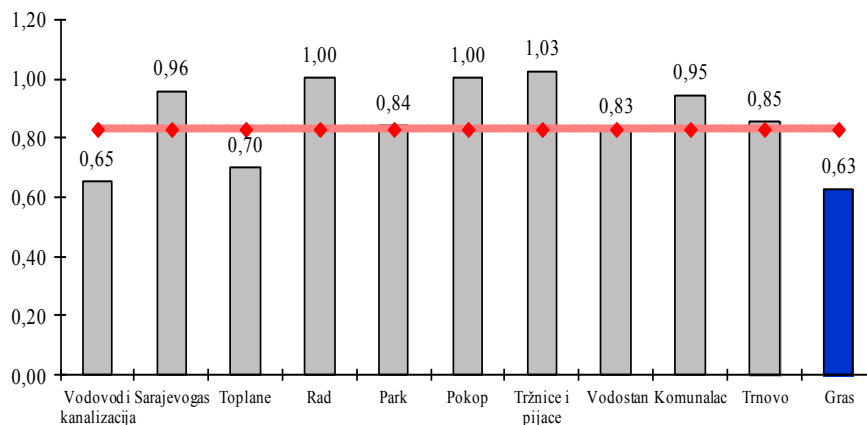
Rashod po zaposlenom u KJKP GRAS iznosi 38.094 KM, što ukazuje na smanjenje u odnosu na 2012. godinu za 3,4%.

Istovremeno, prosječan rashod po zaposlenom kod svih javnih komunalnih preduzeća veći je za 2,4 puta od ostvarenog u KJKP GRAS.

Graf 25.

U 2013. godini KJKP GRAS izkazao je gubitak u poslovanju, pa je ostvareni gubitak po zaposlenom 14.552 KM, što je manje u odnosu na predhodnu godinu za 2,8%.

Efikasnost poslovanja preduzeća prosjek KJKP i JKP=0,83

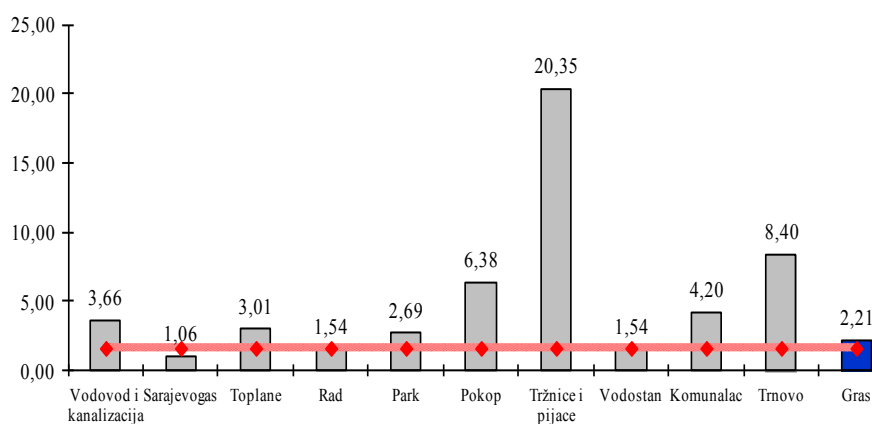

Efikasnost poslovanja KJKP GRAS, mjerena odnosom ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, na kraju 2013. godine iznosi 0,63 i ostala je ista u odnosu na ostvarenu efikasnost predhodne godine. Efikasnost poslovanja preduzeća je 24,9% manja od prosječno ostvarene efikasnosti ostalih javnih komunalnih preduzeća.

Graf 26.

Ostale pokazatelje poslovanja (rentabilnost poslovanja, rentabilnost kapitala i maržu profita) nije moguće računati obzirom da KJKP GRAS nije ostvario dobit u poslovanju.

Koficijent obrtaja sredstava KJKP i JKP=1,63

Koficijent obrtaja, koji ukazuje koliko se puta obrtna sredstva obrnu tokom godine, iznosi 2,21 i viši je od prosjeka ostvarenog koeficijenta za ostala javna komunalna preduzeća.

Graf 27.

7. Uporedni i izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP-a i JKP-a i KS

Javna komunalna preduzeća ostvaruju 2,3% ukupnih prihoda, odnosno 2,9% ukupnog rashoda ostvarenih u KS. Istovremeno, generiraju 14,0% ukupnog gubitka ostvarenog na nivou Kantona Sarajevo.

Tabela 26. Uporedni pregled osnovnih pokazatelja poslovanja KJKP, JKP I KS

Redni broj	Naziv finansijskog pokazatelja	KJKP-a i JKP-a	KJKP Gras	Ukupno KJKP-a i JKP-a	Kanton Sarajevo*	Učešće KJKP i JKP u KS u %
1.	Broj pravnih lica	10	1	11	6.205	0,2
2.	<i>Bilans uspjeha</i>					
2.1.	Prihod u KM	277.473.307	41.131.357	318.604.664	14.033.672.036	2,3
2.2.	Rashod u KM	331.321.922	65.521.307	396.843.229	13.750.361.754	2,9
2.3.	Neto dobit u KM	139.614		139.614	495.799.897	0,0
2.4.	Gubitak u KM	54.009.432	24.389.950	78.399.382	558.687.740	14,0
2.5.	Broj zaposlenih	3.595	1.713	5.308	90.264	5,9
2.6.	Plaća po zaposlenom (u KM)	1.015	957	1.010	819	
3.	<i>Bilans stanja</i>					
3.1.	Aktiva u KM	1.304.985.452	156.508.590	1.461.494.042	26.559.529.867	5,5
3.1.1.	Stalna sredstva u KM	1.135.271.726	137.904.078	1.273.175.804	16.974.977.128	7,5
3.1.2.	Tekuća sredstva u KM	169.713.726	18.604.512	188.318.238	6.850.292.314	2,7
3.2.	Pasiva u KM	1.304.985.452	156.508.590	1.461.494.042	26.559.529.867	5,5
3.2.1.	Kapital u KM	943.072.220		943.072.220	13.244.161.906	7,1

*Pravna lica koja knjigovodstvo vode po kontnom planu preduzeća. Izvor: <http://www.afip.ba/>

Od ukupnog broja zaposlenih u Kantonu Sarajevo 5,9% je zaposleno u KJKP-a i JKP-a. Prosječna plaća po zaposlenom je veća u KJKP-a i JKP za oko 23,0%.

KJKP-a i JKP u Kantonu Sarajevo raspolažu sa 7,5% stalnih sredstava, a u vrijednosti kapitala pravnih lica Kantona Sarajevo KJKP-a i JKP učestvuju sa 7,1%.

Tabela 27. Izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP, JKP I KS

Redni broj	Pokazatelj	KJKP-a i JKP-a	KJKP Gras	Kanton Sarajevo	Odnos KJKP-a i KS u %	Odnos KJKP Gras i KS u %
1.	Prihod po zaposlenom u KM	77.986	24.011	155.474	49,1	15,4
2.	Rashod po zaposlenom u KM	93.120	38.249	152.335	58,6	25,1
3.	Neto dobit po zaposlenom u KM	26		5.493	1	
4.	Gubitak po zaposlenom u KM	15.135	14.238	6.189	278,3	230,1
5.	Plaća po zaposlenom u KM	1015	936	810	124,6	115,6
6.	Efikasnost poslovanja (prihod/rashod)	0,837	0,627	1,02	83,7	61,5
7.	Marža profita (dobit/prihod)	0,0005		0,0353	2,6	
8.	Rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0,0001		0,0374		
9.	Rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	0,0008		0,0374	1,3	
10.	Koeficijent obrtaja sredstava (prihod/tekuća sredstva)	1,6	2,21	2	97	110,5

Prihod po zaposlenom u KJKP-a i JKP-a manji je za skoro 50,9% od ostvarenog prihoda po zaposlenom u Kantonu Sarajevo, a u i KJKP Grasa je manji za 84,6% , a rashod po zaposlenom za za 41,8% i Grasa za 74,9%. Neto dobit po zaposlenom KJKP-a i JKP-a iznosi 26 KM i učestvuje sa 0,5% u ukupnoj neto dobiti po zaposlenom pravnih lica Kantona Sarajevo, dok gubitak po zaposlenom u KJKP-a i JKP-a je 2,4 puta veći od ostvarenog u Kantonu Sarajevo, a KJKP Grasa 2,3 puta veći od ostvarenog u Kantonu Sarajevo. Efikasnost poslovanja ostvarena u KJKP-a i JKP-a manja je za 16,3% od efikasnosti poslovanja u Kantonu Sarajevo, takođe KJKP Grasa je manja za 38,5%, marža profita, rentabilnost poslovanja, ostvareni u KJKP-a i JKP-a su manji od ostvarenih u Kantonu Sarajevo.

Rezime

- KJKP GRAS u 2013. godini ostvarilo je ukupne prihode od 41.131.357 KM koji su manji od ostvarenih ukupnih prihoda u 2012. godini za 3,9 %. Ukupni rashodi u 2013. godini iznose 65.521.307 KM i manji su za 3,5 % u odnosu na ostvarene ukupne rashode iz 2012. godine. **Gubitak** ostvaren na dan 31.12.2013. godine iznosi 24.389.950 KM i manji je za 2,8% u odnosu na 2012. godinu.
- Na rezultate poslovanja imaju uticaja i prihodi i rashodi sporednih i pomoćnih djelatnosti. Ukupni prihodi ovih djelatnosti ostvareni u 2012. godini su 1.220.428 KM.
- U 2013. godini iz Budžeta Kantona Sarajevo doznačeno je 11.505.000 KM za subvencije, koji utiču na formiranje ukupnog prihoda, a pored ovih sredstava iz Budžeta Kantona Sarajevo izdvajaju se za pokriće ranije nastalih gubitaka 517.000 KM (ova sredstva ne formiraju ukupan prihod) za obaveze Vlade KS po investicionim projektima 4.756.000 KM. Dakle, ukupno izdvojena sredstva iz Budžeta Kantona Sarajevo iznose 19.293.288 KM.
- Realizovana investiciona ulaganja u saobraćajnu infrastrukturu u 2013. godini iznose 12.801 KM. U opremu uloženo je 76,6% ukupnih ulaganja, a ostala ulaganja iznose 23,4% od ukupnih ulaganja.
- U toku 2013. godine bilo je ukupno zaposlenih na temelju sati rada 1.713 radnika. U odnosu na prethodnu godinu zaposlenost je manja za 9,5%. Prosječna plaća svih komunalnih preduzeća manja je za 7,0% od prosječne plaće KJKP GRAS, a prosječna plaća Kantona Sarajevo veća je za 9,5 % od prosječne plaće Preduzeća.
- U strukturi zaposlenih kvalifikovani radnici (KV) čine više od polovine zaposlenih, odnosno 52,5%. Visoka stručna sprema učestvuje sa 4,4%, a visoko kvalifikovani radnici sa 8,9%. Prosječna plaća bez naknade prema kvalifikacionoj strukturi je 714 KM, a sa naknadom 957 KM. KJKP GRAS Isplata plaća je neredovna (bez uplate poreza i doprinosa), kao i ostala primanja radnika, te ni penzionisanje radnika nije teklo po planiranoj dinamici, usljed nemogućnosti preduzeća da izmiri obaveze za poreze i doprinose.
- Ukupna poslovna sredstva KJKP GRAS na dan 31.12.2013. godine iznose 156.508.590 KM što je veća za 14,7% u odnosu na 31.12.2012. U strukturi ukupnih poslovnih sredstava dominiraju ostala sredstva sa učešćem od 29,3%. U strukturi izvora dominiraju tekuće obaveze sa 58,6% ili 91.660.310 KM, koje su veće za 26,5% u odnosu na 2012. godinu.
- U 2013. godini ostvaren je prosječan prihod po zaposlenom od 24.011 KM, a prosječan rashod po zaposlenom iznosi 39.094 KM. Gubitak po zaposlenom iznosi 14.552 KM manji je za 2,8% u odnosu na 2012. godinu. Obzirom da je preduzeće ostvarilo gubitak efikasnost poslovanja je ispod 1.
- U 2013. godini sobračaj se odvijao na 100 linija, prevezeno je cca 120 miliona putnika, pređeno je 10 miliona km, što je za 7,7 % manje nego u predhodnoj

godini, vozni park broji 305 voznih jedinica što je manje za 1,3% u odnosu na predhodnu godinu. Prosječna starost ukupnog voznog parka je 20 godina i 4 mjeseca.

- U poslovanju 2013. godine nisu se promijenili sistemski uslovi poslovanja prisutni i u ranijim godinama, a nepovoljniji uslovi poslovanja bili su još više izraženi, te su dodatno kulminirali gubici. U samom materijalu istaknuto je da u postojećim uslovima rada i funkcionisanja Preduzeća navedena problematika kulminirala i dovela do neodrživog ekonomsko-finansijskog poslovanja, kao i funkcionisanje preduzeća uz potvrdu od određenih nezavisnih komisija i vanjskih institucija. Opći je zaključak da je neophodna temeljita rekonstrukcija cijelog preduzeća, odnosno reinžinjeriing svih poslovnih procesa u Grasu.

ANEKS**KJKP GRAS**

adresa	Velika drveta 2
telefon	293-333 293-101

POKAZATELJI POSLOVANJA	
prihodi (u KM)	42.131.357
rashodi (u KM)	65.521.307
dobit u poslovanju (u KM)	0
neto dobit (u KM)	0
gubitak (u KM)	24.389.950
broj zaposlenih (na temelju sati rada)	1.676
prosječna plaća (na temelju sati rada (u KM)	957
poslovna sredstva (u KM)	156.508.590
tekuća sredstva (u KM)	18.604.512
stalna sredstva (u KM)	137.904.078
kapital (u KM)	0

IZVEDENI POKAZATELJI

prihodi po zaposlenom (u KM)	24.541
rashodi po zaposlenom (u KM)	39.094
dobit po zaposlenom (u KM)	0
neto dobit po zaposlenom (u KM)	0
gubitak po zaposlenom (u KM)	14.552
efikasnost poslovanja (prihod/rashod)	0,628
rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	0
rentabilnost poslovanja (neto dobit/tekuća sredstva)	0
rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0
rentabilnost kapitala (neto dobit/kapital)	0
marža profita (dobit/prihod)	0
marža profita (neto dobit/prihod)	0
koeficijent obrtaja sredstava (prihod/tekuća sredstva)	2,21

Javna komunalna preduzeća
(KJKP-a i JKP-a)

broj preduzeća	10
----------------	----

POKAZATELJI POSLOVANJA

prihodi (u KM)	277.473.307
rashodi (u KM)	331.321.922
dobit u poslovanju (u KM)	160.823
neto dobit (u KM)	139.614
gubitak (u KM)	54.009.438
broj zaposlenih (na temelju sati rada)	3.558
prosječna plaća (na temelju sati rada (u KM)	1.015
poslovna sredstva (u KM)	1.304.985.452
tekuća sredstva (u KM)	169.713.726
stalna sredstva (u KM)	1.135.271.726
kapital (u KM)	943.072.220

IZVEDENI POKAZATELJI

prihodi po zaposlenom (u KM)	77.183
rashodi po zaposlenom (u KM)	92.162
dobit po zaposlenom (u KM)	45
neto dobit po zaposlenom (u KM)	39
gubitak po zaposlenom (u KM)	15.023
efikasnost poslovanja (prihod/rashod)	0,837
rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	0,001
rentabilnost poslovanja (neto dobit/tekuća sredstva)	0,001
rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0,000
rentabilnost kapitala (neto dobit/kapital)	0,000
marža profita (dobit/prihod)	0,001
marža profita (neto dobit/prihod)	0,001
koeficijent obrtaja sredstava (prihod/tekuća sredstva)	1,63

Spisak tabela

Tabela 1.	Ostvareni finansijski rezultati poslovanja KJKP-a i JKP-a u KM	5
Tabela 2.	Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u KM	8
Tabela 3.	Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u %	8
Tabela 4.	Struktura ukpnih rashoda	12
Tabela 5.	Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u KM	12
Tabela 6.	Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u %	13
Tabela 7.	Struktura ostvarenog gubitka	14
Tabela 8.	Učešće budžeta u ukupnim prihodima KJKP-a i JKP-a	16
Tabela 9.	Isplate za investicije po izvorima finansiranja u KM	17
Tabela 10.	Ostvarene investicije u KJKP-a i JKP-a u KM	17
Tabela 11.	Ukupna poslovna sredstva javnih komunalnih preduzeća-aktiva u KM	18
Tabela 12.	JKP-a na dan 31.12.2013. i 2012.-Struktura imovine u % KJKP-a i JKP-a	20
Tabela 13.	Poslovna sredstva KJKP i JKP -indeksi 2013./2012.	21
Tabela 14.	Pasiva javnih komunalnih preduzeća – izvori sredstava u KM	21
Tabela 15.	Pasiva javnih komunalnih preduzeća	23
Tabela 16.	Izvor sredstava KJKP-a i JKP-a - indeksi 2013./2012.	23
Tabela 17.	Zaposlenost i plaće u KJKP-a i JKP-a	24
Tabela 18.	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12.2013.	26
Tabela 19.	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJK i JKP na dan 31.12.2013. u %	26
Tabela 20.	Neto plaće sa naknadama po kvalifikacionoj strukturi u KM	27
Tabela 21.	Neto plaće bez naknade i neto plaće sa naknadom (prosjeak) KJKP GRAS	27
Tabela 22.	Učešće neto plaća i naknada u ukupnim rashodima KJKP-a i JKP-a KJKP GRAS	28
Tabela 23.	Izvedeni pokazatelji poslovanja Javnih komunalnih preduzeća-na osnovu dobiti i neto dobiti	28
Tabela 24.	Neto izvedeni pokazatelji poslovanja preduzeća u odnosu na prosjeak KJKP i JKP 2012.	29
Tabela 25.	Uporedni pregled osnovnih pokazatelja poslovanja KJKP-a i JKP i KS	31
Tabela 26.	Izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP-a i JKP i KS	31

Spisak grafova

Graf 1.	Finansijski rezultati poslovanja	4
Graf 2.	Ukupni prihodi KJKP-a i JKP-a u 2013. (uKM)	5
Graf 3.	Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u 2013. (u KM)	6
Graf 4.	Dobit u poslovanju KJKP-a i JKP-a (u KM)	6
Graf 5.	Neto dobit KJKP-a i JKP-a u 2013. (u KM)	6
Graf 6.	Gubitak KJKP-a i JKP-a u 2013. (u KM)	7
Graf 7.	Struktura rashoda KJKP GRAS	9
Graf 8.	Struktura rashoda KJKP GRAS (u %)	9
Graf 9.	Struktura troškova energije i vode u %	10
Graf 10.	Troškovi usluga KJKP GRAS	10
Graf 11.	Struktura troškova usluga KJKP GRAS	11
Graf 12.	Struktura ostalih troškova poslovanja KJKP GRAS u %	11
Graf 13.	Sredstva budžeta po KJKP-a i JKP-a u 2013.	16
Graf 14.	Struktura ostvarenih investicije KJKP GRAS u 2013. godini	18
Graf 15.	Ukupna poslovna sredstva KJKP i JKP u 2013.	19
Graf 16.	Struktura poslovnih sredstava KJKP GRAS, 31.12.2013.	19
Graf 17.	Učešće građevinskih objekata u ukupnim poslovnim sredstvima KJKP i JKP 31.12.2013.	20
Graf 18.	Struktura izvora sredstava KJKP GRAS, 31.12.2013.	22
Graf 19.	Učešće kapitala u ukupnim poslovnim sredstvima KJKP i JKP 31.12.2013.	22
Graf 20.	Broj zaposlenih na temelju sati rada	24
Graf 21.	Prosječne plaće KJKP i JKP- u odnosu na prosječnu plaću Kantona Sarajevo u 2012.	25
Graf 22.	Indeksi prosječnih plaća 2013/2012.	25
Graf 23.	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP-a GRAS-u u %	26
Graf 24.	Prihodi po zaposlenom KJKP GRAS	29
Graf 25.	Rashodi po zaposlenom KJKP GRAS	29
Graf 26.	Efikasnost poslovanja preduzeća prosjek KJKP=0,83	30
Graf 27.	Koeficijent obrta sredstava preduzeća, prosjek KJKP=2,21	30

KORIŠTENI IZVORI

KJKP GRAS:

1. Izvještaj o poslovanju preduzeća u 2013.godini (nije usvojen)
2. Bilans uspjeha preduzeća za 01.01- 31.12.2013.godine
3. Bilans stanja preduzeća na dan 31.12.2013.godine
4. Godišnji izvještaj o poslovanju preduzeća uz obrazac (Statistički aneks godišnjeg računovodstvenog izvještaja za 2013. godinu)
5. Godišnji izvještaj o investicijama za 2013. godinu (Obrazac INV – 01)
6. Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih uz godišnji obračun za 2011. godinu
7. Podatke o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih (Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih - VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK)
8. Neto plata bez naknade i neto plata sa naknadom (prekovremeni rad, noćni rad, rad subotom i nedeljom, rad za vrijeme prznika itd.) po kvalifikacijama VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK. Dati komparaciju nivoa plata sa Kolektivnim ugovorom o komunalnim djelatnostima.
9. Strukturu gubitka u apsolutnom i relativnom iznosu
10. Prijedlog mjera za unapređenje poslovanja

Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo:

1. Informacija o poslovanju kantonalnih komunalnih i javnih komunalnih preduzeća za 2013. godinu u Kantonu Sarajevu

Federalni zavod za statistiku:

Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po Kantonima, Sarajevo, mart 2014. godine